Annus II. - Vol. II Die 15 Maii 1910. Num. 8.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

SUMMARIUM

I. *Acta Pii PP. X:* Litterae Apostolicae, pag. 317; Epistolae, pag. 324. — II. *S. C. Consistorialis:* Commutationis finium dioecesum, pag. 329; de competentia circa taxas curiarum episcopalium, pag. 329: circa privilegium deferendi pileolum violacei coloris Episcopis concessum, pag. 330; Nominationes Episcoporum, pag. 330; Erectio dioecesum, pag. 331. — III. *S. C. Rituum:* Dubia circa solemnitatem externam in Dominicam transferendam, pag. 332. — IV. *S. Rota Romana:* Crediti, pag. 333; Nullitatis matrimonii, pag. 348. — V. *Secretaria Status:* Epistola, pag. 353. — VI. *Commissio de Re Biblica:* De Auctoribus et de tempore compositionis Psalmorum, pag, 354.

Diarium Romanae Curiae: Congregazione preparatoria; nomine, necrologio, pag. 356.

ROMAE
TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

MDCCCCX.

Directio: Palazzo della Cancelleria. — Roma.
Administratio: Tipografia Poliglotta Vaticana. — Roma.

Pretium annuae subnotationis.
Pro Italia, L. **12.** — Extra Italiam, L. **15.**
Unius fasciculi, L. **1.**

« *Bis* fere *in mense* (Commentarium) *prodibit, ac quotiescumque vel necessitas vel utilitas id postulare videbitur* ». (Ex *Commentarii Officialis* ratione, die 29 Octobris 1908 edita).

INDEX HUIUS FASCICULI

ACTA PII PP. X

Litterae Apostolicae.

PAG.

I. *E Lapurdensi Basilica.* - Capellanis Basilicae Lapurdensis, dioecesis Tarbiensis, insignia choralia conceduntur. - *5 iulii 1909* . . . 317

II. *Laeto accepimus.* - Consociationi sacerdotum in honorem SSmi Cordis Iesu conceduntur plenariae et partiales indulgentiae in perpetuum. - *5 aprilis 1910* 318

III. *Inter gravissimas.* - Ad D. Mariam Stiltz, Moderatricem Generalem Societatis Filiarum a S. Francisco Salesio. - *13 aprilis 1910.* . 320

IV. *Conspicua templa.* - Ecclesia parochialis pagi vulgo « Bonsecours », dioecesis Tornacensis, titulo Basilicae minoris decoratur. - *13 aprilis 1910* 323

Epistolae.

I. *Ioannis Bonae.* - Ad R. P. D. Ioannem Baptistam Ressia, Episcopum Vicodunensem, ob celebrandum trecentesimum Cardinalis Ioannis Bonae natalem. - *25 aprilis 1910* 324

II. *Paternam curam.* - Ad R. P. D. Ambrosium Agius, Archiepiscopum tit. Palmyrenum, Delegatum Apostolicum per Insulas Philippinas, de restituendo collegio Iosephiano, in civitate Manila, Sodalibus Societatis Iesu. - *3 maii 1910* 326

III. *Vide quae sit.* - Ad R. P. D. Valerium Laspro, Salernitanum Archiepiscopum, quinquagesimum episcopalis muneris anniversarium celebrantem, gratulationis ergo. - *3 maii 1910* 328

S. CONGREGATIO CONSISTORIALIS.

I. Commutationis finium dioecesum. - *9 aprilis 1910* 329

II. De competentia circa taxas curiarum episcopalium. - *15 aprilis 1910.* »

III. Circa privilegium deferendi pileoluum violacei coloris Episcopis concessum. - *2 maii 1910* 330

IV. Nominationes Episcoporum . . . . . »

V. Erectio dioecesum. 331

S. CONGREGATIO RITUUM.

S. Cristophori de Habana. - Dubia circa solemnitatem externam in Dominicam transferendam. - *29 aprilis 1910* 332

Annus II. - Vol. II. Die 15 Mai 1910. Num. 8.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

LITTERAE APOSTOLICAE

I.

CAPELLANIS BASILICAE LAPURDENSIS (LOURDES), DIOECESIS TARBIENSIS, INSIGNIA CHORALIA CONCEDUNTUR.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — E Lapurdensi Basilica in honorem Immaculatae Beatae Virginis immani structura ac mirificis artis operibus intra fines dioecesis Tarbiensis erecta atque ornata, quasi e fonte perenni in universum terrarum orbem caelestia charismata manant. Huc innumerae fidelium turmae gratiarum sequestrae Virginis opem implorantium, non intermissa peregrinatione confluunt tam flagranti germanae pietatis studio, ut ibidem praesenti tempestate veterum christianorum religio reviviscere videatur. Quare cum idem templum inter insigniora catholici nominis sanctuaria iure meritoque recenseatur, consentaneum rationi existimamus, clerum qui eadem in Basilica divino cultui inservit, sacrorum etiam insignium ornamento renidere, ut simul et christianae plebis obsequium sibi magis magisque conciliet, et ipso habitu prodat quantum amplitudine ac dignitate ceteris antecellat. Hoc consilio cum venerabilis frater Franciscus Xaverius Schoepfer, Episcopus Tarbiensis, preces Nobis exhibuerit, gravissimo commendationis officio suffultas Cardinalis Sacrorum Rituum Congregationi Praefecti, ut Capellanis titularibus ipsius Basilicae Lapurdensis peculiaria quaedam choralia insignia de benignitate Apostolica largiri dignaremur, Nos votis his annuendum libenti quidem animo censuimus. Quare ex certa scientia ac matura deliberatione Nostris deque Apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, praesentium vi, perpetuumque in modum concedimus, ut

capellani titulares Basilicae B. Mariae Virginis Immaculatae vulgo de *Lourdes* appellatae, intra fines sitae dioecesis Tarbiensis, nunc et in posterum existentes, induere queant lineum amiculum manicatum sive rochetum, nec non desuper mozetam sericam nigri coloris cum subsuto, ocellis, globulis ac fimbriis coloris violacei. Largimur insuper ut gestare queant chordulam coloris caerulei e collo pendentem cum numismate quod ex adversa parte Lapurdensis Virginis Imaginem referat, aversa autem effigiem nostram, hoc inscripto titulo « Pius X Pont. Max., instante Francisco Xaverio Schoepfer, Episcopo Tarbiensi, anno Iubilaei Apparitionis expleto, concessit, MCMIX ». Verum concedimus, ut Capellanis titularibus memoratae Basilicae Lapurdensis liceat deferre insignia huiusmodi intra limites dioecesis Tarbiensis: Capellani vero ad honorem B. M. V. Lapurdensis, id est sacerdotes extra-dioecesani, annuente eorundem Ordinario, a venerabili fratre Episcopo Tarbiensi absque numeri limitatione ad hanc dignitatem nominati, tantum in templo Deo sacro in honorem B. M. V. in oppido Lapurdensi uti possint vestibus et signis Capellanis ordinariis in dicto templo inservientibus concessis. Decernentes praesentes litteras firmas, validas atque efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos spectat et in posterum spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos iudicari et definiri debere, atque irritum esse et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die v Iulii MCMIX, Pontificatus Nostri anno sexto.

R. CARD. MERRY DEL VAL,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

II.

CONSOCIATIONI SACERDOTUM IN HONOREM SANCTISSIMI CORDIS IESU CONCEDUNTUR PLENARIAE ET PARTIALES INDULGENTIAE IN PERPETUUM

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — Laeto accepimus animo in plures dioeceses propagatam esse sacerdotum in honorem SSmi Iesu Cordis Consociationem, quam presbyteri saeculares, ab ipso SSmo Iesu Corde nuncu-

pati, ubique de Ordinariorum consensu instituere hoc consilio student, ut cultus erga illud divinae caritatis principium et fontem magis magisque crescat in dies, atque Ei frequentes amoris ac reparationis actus offerantur. Huiusmodi igitur Sodalitatem, quo maiora in Deo incrementa suscipiat, precibus dilecti filii Leonis Dehon, supremi Moderatoris eiusdem Congregationis, benigne exceptis, caelestibus Ecclesiae thesauris libentes locupletamus. Quare de Omnipotentis Dei misericordia ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus ac singulis sacerdotibus, qui dictam Consociationem in posterum ingredientur, die primo eorum ingressus, si vere poenitentes et confessi Sacram Synaxim sumpserint, plenariam; ac tam descriptis quam pro tempore describendis in eadem Consociatione sodalibus in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, nomen Iesu ore, si potuerint, sin minus corde devote invocaverint et mortem tamquam peccati stipendium de manu Domini patienter susceperint, etiam plenariam; nec non iisdem nunc et pro tempore existentibus sodalibus, vere item poenitentibus et confessis ac S. Communione refectis, qui Ecclesiam vel publicum oratorium feria sexta post octavam sollemnitatis SSmi Corporis Christi, et festis purissimi Cordis Mariae, S. Ioseph Eius castissimi Sponsi, S. Michaëlis Archangeli ac S. Ioannis Apostoli et Evangelistae a primis vesperis, pariterque omnibus feriis sextis, quae primis singulis mensibus recurrunt, ab ortu ad occasum solis diei huiusmodi, devote quotannis visitaverint, ibique pro christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id egerint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praeterea eisdem sacerdotibus sodalibus quoties formalem actum caritatis et reparationis erga SSmum Iesu Cor expleverint, septem annos totidemque quadragenas; quoties denique, hac eadem amoris et reparationis mente, quemvis pietatis actum peregerint, trecentos dies de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas indulgentias ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus Christifidelium in Purgatorio detentis per modum suffragii applicari posse misericorditer in Domino largimur, plenaria tamen indulgentia excepta in mortis articulo lucranda. In contrarium non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuo valituris. Volumus autem, ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae mu-

nitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die IX Aprilis MCMX, Pontificatus Nostri anno septimo.

De speciali mandato SSmi D. N. Pii Pp. X.

R. Card. Merry del Val,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

III.

AD D. MARIAM STILTZ, MODERATRICEM GENERALEM SOCIETATIS FILIARUM A SANCTO FRANCISCO SALESIO, GAUDET SUMMUS PONTIFEX DE HUIUS SOCIETATIS INCREMENTO EXOPTATQUE UT IN DIES AUGEATUR AC FLOREAT.

PIUS PP. X.

Dilecta in Christo filia, salutem et apostolicam benedictionem. — Inter gravissimas Pastoralis muneris curas quibus quotidie detinemur, illud maxime gratum ac iucundum est Nobis, ut omni ope, illisque omnibus praesidiis queis Nos ditavit Altissimus, spirituale fidelium bonum promoveamus atque animos adiuvemus, ut in dies perfectiorem vitae rationem sequi et ad sanctimoniam carissimum christianae Ecclesiae pignus contendere satagant.

Procul dubio ad hunc summae perfectionis finem religiosa vita potissimum intendit; quam quidem vitam Ecclesia, auctore et auspice divino fundatore, constituit ac sitam voluit in professione aeque exercitatione votorum castitatis, paupertatis atque obedientiae, sub certa praestituta regula. Verum cum, uti liquet e sacra Scriptura, *multi sint vocati, pauci vero electi*, neque omnibus datum sit complecti religiosam vitam, quae quidem paucorum est, quumque de cetero, omnes homines, pro sua quisque ratione, propriae debeant perfectioni studere, cui acquirendae ab ipso Deo invitantur, sequitur ut Nobis qui Pastoris aeterni vices in terris gerimus, ea etiam pro viribus instituta provehenda sint, quae, licet ad religiosam vitam non spectent, faciliorem tamen fidelibus viam ad virtutem sternunt. Hoc quidem sapienti consilio institutae, praeter vitam religiosam proprie dictam, extant associationes, confraternitates ac tertii ordinis societates, quas Ecclesia fovet, probat et concelebrat utpote spirituali emolumento perutiles; harum enim ope operaque fidelium animi ad certum aeternae salutis iter capessendum diriguntur. Has inter associationes, pluribus nominibus optime de re sacra meritas, hono-

rificentissimum pro certo locum obtinet illa, cui tu, dilecta in Christo filia, tam naviter, tamquam generalis moderatrix praees. Frugifera haec associatio Parisiis anno millesimo octingentesimo septuagesimo secundo instituta a pio sacerdote Henrico Chaumont et a muliere, cui nuper in introducenda beatificationis causa titulum venerabilis Dei famulae decrevimus, scilicet a Barbara Carolina Colchen Carré de Malberg, caelestem sibi elegit patronum Franciscum Salesium, Episcopum Genevensem, nempe perillustrem illum sanctum qui prae ceteris verae pietatis spiritum intellexit eumque ad assequendam gentibus pervium reddidit. Eadem consociatio non solum in sodalium numerum inserit virgines ac viduas, sed mulieres etiam, in coniugali statu viventes, idque illam ab omnibus religiosis congregationibus penitus absoluteque distinguit. Duplex eidem societati finis est, uniuscuiusque sanctificatio et constans apostolatus, qui fines apprime cordis Nostri optatis respondent. Ad proposita vero huiusmodi uberius assequenda, efficacibus non minus quam legitimis modis utitur consociatio. Et sane ad uniuscuiusque sodalis sanctificationem, multum conferunt probationes, seu methodicum illud examen quo, sub ecclesiastici viri directione, cuique sociae fundamentales christianae virtutes vitae, per aliquod temporis spatium ad meditationem successive proponuntur, ut ipsae sodales in earundem plena doctrina iuxta verum ac legitimum Ecclesiae sensum inspiciant, atque ita per diuturnum laborem quotidianos si quos noverint defectus reformare paulatim studeant. Quod attinet ad apostolatum, hic praecipue continetur primum bonis exemplis intra domesticos parietes consanguineis et propinquis exhibendis; dein piis operibus quae proximos attingant, etiam in longo terrarum marisque tractu dissitis regionibus commorantes. Opera ista quae numerare longum est, variae naturae sunt, sed locorum et personarum necessitatibus accommodata. Horum operum exercitatio adscriptas omnes constituit, tamquam dignas ac devotas cleri coadiutrices, idque tum in tradenda catechesi, tum in tuendis fide ac moribus, tum in temporalibus necessitatibus levandis, tum denique in fovendo christianae vitae spiritu. Usque a primordiis societas sodalium numero mirandum in modum redundavit. Singularis haec prorsus sociarum frequentia, auspicata sodalitii ipsius diffusio, luculentissima Sacrorum Antistitum suffragia, qui societatem debito laudis praeconio prosequuntur illiusque utilitatem atque opportunitatem verbis amplissimis apud Nos commendant, haec omnia mirifice testantur, vere spiritum Dei huic societati inchoandae praefuisse, eundemque in ipsa spiritum adhuc aperte perseverare et florere. Quapropter et Nos abstinere non possumus, quin meritas Deo gratias agamus, ob tot salutares fructus, quos ipsa asso-

ciatio ad hanc usque diem percepit, ac spem prope certam fovemus, futurum ut eadem in dies feliciter aucta, uberiora spiritualia emolumenta comparet et praesentibus malis opportunam ac validam medelam afferat. Quare omnes et singulas sodales peculiari laude cohonestantes, illas paterna sollicitudine hortamur, ut in primitivo fervore studeant persistere, debitam exhibeant Praepositis suis obedientiam ac modestiam et humilitatem in exemplum praeseferant. Quod si ipsarum vocatio religiosae vitae sublimitate caret, nihilominus grata Deo est, proptereaque Apostolica Nostra approbatione digna, atque ideo sodalibus singulis maxime cara esse debet. Accedant igitur ad hanc societatem frequentiori in dies numero piae animae, quae, licet diversas ob causas a statu religioso complectendo impediuntur, nihilominus ad meliorem christianae vitae semitam decurrendam vocantur et opportunos quaerunt omni diligentia modos, ut optato fine potiantur. Efformetur utinam pacifica in christianis castris haec acies, cuius arma sunt oratio et sacrificium, cuius tessera peculiaris et proprii muneris implementum et unicus finis salus animarum ad maiorem Dei gloriam. Quotquot tali imbutae spiritu in hac consociatione animae reperiantur, pro certo habeant se in spiritu Ecclesiae vivere, Nobis summopere esse acceptas magnumque Sacratissimo Iesu Cordi solatium afferre. Ut autem singulari propensae Nostrae voluntatis significatione, piam ipsam associationem Filiarum a S. Francisco Salesio decoremus, eiusdem associationis inscriptas, sapienti ac prudenti Episcoporum directioni committimus, ut ita certos vigilesque moderatores et custodes singulae nanciscantur: deinde societati universae cui tu, dilecta in Christo filia, tanto studio ac tanta sollertia praees, tibique, et singulis sororibus tuis ac sacerdotibus directoribus, caelestium munerum auspicem apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XIII Aprilis MCMX, Pontificatus Nostri anno septimo.

De speciali mandato SSmi D. N. Pii PP. X.

R. CARD. MERRY DEL VAL,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

IV.

ECCLESIA PAROCHIALIS PAGI VULGO " BONSECOURS ", DIOECESIS TORNACENSIS, TITULO BASILICAE MINORIS DECORATUR.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — Conspicua templa Dei, quae tum vetustate, tum insignibus Sanctorum simulacris, tum etiam summa fidelium religione celebrantur, amplissimis honoribus ac privilegiis de more institutoque Romanorum Pontificum propensa voluntate cohonestamus. Inter ea merito est sacra aedes recensenda, quae in loco vulgo *Bonsecours*, intra fines dioecesis Tornacensis, iam usque ab anno MDCXXXVII in honorem veteris ac celeberrimi Simulacri Deiparae Virginis de bono Succursu exaedificata, eidem pago nomen dedit. Quo cum in dies semper maiore numero fideles sive e Belgicis, sive e finitimis Galliarum regionibus confluerent, tantae Matris opem experti et imploraturi, ipsum templum paulo post in ampliorem formam productum fuit.

Anno denique MDCCCXCV novum aedificium, funditus erectum, tanta molis amplitudine ac tam pulchris artis operibus exornatum veteri successit, ut illud inter clariora monumenta, superiore saeculo in Belgico regno extructa, optimo sit iure adnumerandum. Neque in sacro huiusmodi templo supellectile abunde instructo, frequens deest clerus, dignitate spectatus, qui cum parocho duce non minus in divinum cultum, quam in spirituale christianae plebis emolumentum intendit. Huc accedit quod Romani Pontifices Decessores Nostri celebratam hanc Ecclesiam indulgentiis ditaverint, ac rec. mem. Pius Papa IX sodalitatem, sub eodem B. M. Virginis de bono Succursu titulo ibidem institutam, in archisodalitatem inde ab anno MDCCCLXXII erexerit, facta ei potestate sibi ceteras eiusdem nominis sodalitates intra Belgii limites aggregandi. Nos autem ipsi, erga vetustissimum signisque clarum Simulacrum veneratione adducti, illud per similes Nostras litteras, die quarto et vigesimo Martii anno MCMV datas, aureo diademate sollemni ritu coronandum decrevimus. Quae cum ita sint, precibus venerabilis fratris Caroli Gustavi Walravens, episcopi Tornacensis, benigne exceptis, Mariale hoc templum novo perhonorifico titulo exornantes, novo splendore libenti quidem animo locupletamus. Quare vi praesentium Apostolica auctoritate Nostra parochialem ecclesiam Deiparae Virgini de bono Succursu dicatam, atque in Tornacensis dioecesis pago, ab eadem Deipara Virgine vulgo *Bonsecours* nuncupato, positam, ad Basilicae minoris dignitatem perpe-

tuum in modum evehimus, illique una cum hoc honorificentissimo titulo omnia et singula conferimus iura, privilegia, praerogativas, honores, indulta, quae minoribus huius almae Urbis Nostrae Basilicis de iure competunt. Decernentes praesentes litteras firmas, validas atque efficaces semper existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos spectat et in posterum spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos iudicari et definiri debere, atque irritum esse et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XIII Aprilis MCMX, Pontificatus Nostri anno septimo.

R. CARD. MERRY DEL VAL,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

EPISTOLAE.

I.

AD R. P. D. IOANNEM BAPTISTAM RESSIA, EPISCOPUM VICODUNENSEM (MONDOVÌ), OB CELEBRANDUM TRECENTESIMUM CARDINALIS IOANNIS BONAE NATALEM.

Venerabilis Frater, salutem et apostolicam benedictionem. – Ioannis Bonae trecentesimum celebrare natalem, non vos anno superiore fugit, quicumque Vicodunensium glorias, uti domesticas, colitis; neque enim in vobis defuit, qui, te auspice, Venerabilis Frater, de hominis laudibus in concione scite commemoraret: sed, cum conversi vulgo essent animi ad admirationem beati Anselmi, cui saeculares honores tum habebantur, consulto propria quaedam solemnia revocandae memoriae clarissimi civis in proximum tempus distulistis. Omnino, significationibus hunc honestari gratae posteritatis, aequum est: quem si negaveris Doctori Augustano comparandum videri, ipsum tamen subalpinae gentis decus et benedictinae familiae ornamentum, atque etiam Ecclesiae lumen iure dixeris. Nam, quod ad eruditionem et doctrinam attinet, quis dubitet, inter eos, qui saeculo septimo decimo, alii in alio genere, admira-

biles extiterunt, singularem quemdam locum tribuere Cardinali Bonae? Qui quidem incredibile est quanta in suis studiis varietate et copia fuerit: sed praecipue deditus iis, quae in caerimoniis Ecclesiae et in disciplina christianae vitae versantur, adeo scientiae pervestigatione profecit, ut ceterorum qui deinceps eas theologiae partes ratione et via tractarunt, diu princeps haberetur. Haec autem, quae sibi meditando paraverat, tanta doctrinae praesidia, in communem fructum scribendo protulit, idque necessario sane tempore, cum praesertim haeresis Ianseniana per Ecclesiae ordines late serperet, et, quacumque virus iniecisset suum, omnem religionis fervorem exstingueret. Itaque ad illustrandam catholicae professionis veritatem de iis rebus omnibus, quibus divinus cultus continetur, atque ad refovendam christiani populi pietatem non parum valuerunt, quae hic vulgavit scripta et multa et praeclara: atque ex his unum et alterum volumen, in quibus ad divinarum rerum contemplationem legentes rapit, sic novimus probari prudentibus, ut aureo *de imitatione Christi* libello non multum cedere videantur. Sed enim non solum ingenii et doctrinae hoc fuit, ut aliis tam esset fructuosus: fuit etiam animi et sanctitudinis, qua is quidem inter aequales eminuit. Iam, qua esset indole virtutis, insigne documentum dederat adolescentulus, cum, detrimentum pudicitiae ne faceret, e paterna domo in coenobium se proripuit. Postquam autem ad Mariae Vicanae auspicato initium est orsus religiosae vitae, quid aliud egit in reliquum tempus, nisi ad omnem excellentiam virtutis contendit? Ita, si litteris disciplinisque colendis multum operae semper dedit, plurimum christianae perfectioni animi dedit; atque in iis non tam versatus est, ut sitim scientiae expleret, quam ut gloriam Dei quaereret et salutem animarum. Hoc spectavit unice; huc retulit omnia: non igitur mirum, si quidquid ille scripsit communis religionis fovendae causa, eam habet eloquentiae vim, quae a caritatis calore proficiscitur. Ceterum, quoniam perfectio absolutioque christianarum virtutum habitu animi modesto et humili, tamquam fundamento, nititur, existimari potest ad celsum quemdam sanctimoniae gradum pervenire hunc debuisse, qui, cum omnium commendatione floreret, ut accepimus, ipse se unus contemnere, atque honores aut oblatos mirabili sollicitudine defugere, aut impositos pari modestia gerere consueverit. — Iamvero talis viri excitare memoriam, eique venerationem iustam et meritam conciliare hominum, id quod vobis propositum est, opportunum equidem hodie arbitramur: praesertim cum videamus usu venire, ut solida Ecclesiae decora nostri saepe negligant, iique apud externos umbras omnes etiam falsae gloriae consectentur; nec pauci adolescentes, quod magis dolendum est, ex ipso Clero, alie-

norum auctoritatem in studiis rationemque secuti, misere a veritate et ab officio discedant. Itaque vestrum illud valde placet consilium, quidquid latuerit adhuc scriptorum Bonae, sedulo conquirere in lucemque proferre; nam refert omnia huius in promptu esse ingenii studiorumque munera: quae quidem etiamnum, cum in omni litterarum genere tanta progressio facta est, praeclaro possunt esse usui. Nec minus probamus, quod cogitatis magno civi et optimo monumentum ex collatione civium ponere in publico; decet enim qui nomen patriae in perpetuum illustravit, eum perpetuo patriae ornari praeconio. Sed illud praesertim e re fore videmus, quod ipsum vos intelligimus velle, vitae morumque huius effigiem, vestris ingeniis expressam et politam, proponere huic saeculo ad contemplandum. Etenim cum alia multa catholicis maximeque studiosis e sacro ordine licebit inde discere, tum haec praecipue: ut libere se exercentes in omni cognitione rerum, immoti consistant in obsequio Fidei; ut calentes ad optima quaeque studia, nihil de pietatis ardore remittant; ut denique scientiam plurimarum rerum cum humili opinione sui atque adeo cum innocentiae vitae et sanctitate coniungant. — Quare ista vos solemnia in honorem Ioannis Bonae, Nostra etiam auctoritate permoti, alacres agite. Ille vero, etsi testamento cavit ne quid unquam de se mortuo praedicaretur, tamen suas a vobis celebrari laudes facile patietur, quandoquidem celebritas huiusmodi non nullam habet spem communis boni, quo quidem ipse, quamdiu vixit, intendit. Nos autem tibi, Venerabilis Frater, ceterisque egregiis viris, qui rei apparendae praesunt, auspicem divinorum munerum apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XXV Aprilis MCMX, Pontificatus Nostri anno septimo.

PIUS PP. X.

II.

AD R. P. D. AMBROSIUM AGIUS, ARCHIEPISCOPUM TIT. PALMYRENUM, DELEGATUM APOSTOLICUM PER INSULAS PHILIPPINAS, DE RESTITUENDO COLLEGIO IOSEPHIANO IN CIVITATE MANILA SODALIBUS SOCIETATIS IESU.

Venerabilis Frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Paternam curam providentiamque Nostram de prosperitate ecclesiae Philippinae multis iam rebus nulli quidem non cognitam, maturum arbitramur testari denuo et efficere, ut Collegium Sancti Iosephi, quod Athenaeo urbis Manilae, quasi quaedam huius accessio, recenti memoria adiunctum est,

restituatur in statum pristinum, atque ita fructus salutis uberrimos populo christiano ferat. Quamquam, ut id faciamus, non tam causa Nos utilitatis communis movet, quam aequitatis: quae nimirum postulat, ut ante omnia ratio habeatur, quid hac de re pius rei auctor constituerit. Neque enim est obscurum, hac mente Rodericum de Figueroa, qui Iosephianum Collegium condidit, fuisse, ut sacrum exsisteret Seminarium ministris Evangelii excolendis in usum illius regionis: eumdemque testamento cavisse, ut in perpetuum quicumque sodalibus Societatis Iesu Manilae consistentibus foret praepositus, penes ipsum huius administratio regimenque Collegii esset. Huic optimi et munifici viri vel proposito vel praescripto cum diu esset et feliciter obtemperatum, scimus varios postea intervenisse casus temporum qui, ne idem deinceps fieret, prohibuerunt. Nunc igitur, cum, quae iam obstabant auctoris voluntati, nulla sunt, rem, quantum potest, in integrum restitui, consentaneum est. Quare Nos velle scias, ut sodales Dominiciani ex Athenaeo Sancti Thomae urbis Manilae, qui Collegio Sancti Iosephi iam dudum praesunt, eiusdem Collegii administratione cedant sodalibus e Societate Iesu, eamdem urbem incolentibus: hique reditus bonorum Collegii lectis istius regionis adolescentibus, in quibus indoles ad sacerdotium esse videatur, alendis riteque instituendis impendant. Haec vero ut adducantur ad effectum, tu, Venerabilis Frater, pro tua fide prudentiaque curabis. Simul autem, quo magis pateat Nos hac in re soli paruisse iustitiae, mandamus tibi, ut, Nostris verbis, grati animi studium in luce ecclesiae Philippinae profiteare Dominicianis sodalibus, qui sua in istos populos promerita praeclare auxerint, dum Collegium Sancti Iosephi, cum insigni Religionis artiumque optimarum emolumento, gubernarunt. Ceterum, de sodalibus Societatis Iesu sperare Nobis licet atque adeo confidere, eos, cum huius Collegii, quod ipsis educatoribus adolevit, iterum curam susceperint, in eiusdem commodum vetera diligentiae solertiaeque exempla renovaturos. Auspicem divinorum munerum ac testem benevolentiae Nostrae, tibi, Venerabilis Frater, atque utrique religiosae familiae apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die III Maii MCMX, Pontificatus Nostri anno septimo.

PIUS PP. X.

III.

AD R. P. D. VALERIUM LASPRO, SALERNITANUM ARCHIEPISCOPUM, QUINQUAGESIMUM EPISCOPALIS MUNERIS ANNIVERSARIUM CELEBRANTEM, GRATULATIONIS ERGO.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Vide quae sit Nostra in te benevolentia. Vix enim Nobis nuncium allatum est te integre naviterque gesti episcopalis muneris propediem celebraturum natalem quinquagesimum, nihil sane habuimus antiquius quam tibi per hasce litteras adesse, fausta felicia cuncta adprecaturi. Quin etiam alterum addimus pietatis argumentum. Neque enim ad te solum patere cupimus cor Nostrum, sed et ad universos tecum una laetantes fideles; ut quos eadem sociat domestica laetitia, eadem omnes complectatur pontificia caritas. Tibi igitur die octava Maii, Sacrum ad aras, ut Nobis fertur, sollemniter iteraturo, facultatem concedimus Papalem Benedictionem cum Indulgentia Plenaria iis impertiendi adstantibus qui, admissis expiatis, Sancta de altari libaverint. Hanc demum paterni animi significationem pleniorem facimus apostolica benedictione, quam tibi, Venerabilis Frater, et tuae concredito vigilantiae Clero populoque peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die III Maii MCMX, Pontificatus Nostri anno septimo.

PIUS PP. X.

S. CONGREGATIO CONSISTORIALIS

I.

COMMUTATIONIS FINIUM DIOECESUM.

Preces oblatae fuerunt huic Sacrae Congregationi Consistoriali ut pars quaedam paroeciae S. Gabrielis de Brandon a dioecesi Ioliettensi seiungeretur atque paroeciae S. Caroli de Mandeville in dioecesi Trifluvianensi adderetur.

Porro eadem Sacra Congregatio, rebus omnibus perpensis et per Em̃um infrascriptum Secretarium facta de his omnibus SSm̃o Domino relatione, de Eiusdem mandato eam territorii partem quae hisce limitibus vulgari sermone continetur: « au Nord-Est, par les limites actuelles « du diocèse des Trois-Rivières; au Sud-Est, par la rivière Maskinongé; « au Sud-Ouest, par le lac Maskinongé, le terrain numéro cent-trente-« quatre de la paroisse St-Gabriel de Brandon et la paroisse St-Damien; « au Nord-Ouest, par la ligne qui sépare le Canton de Peterborough des « terres du Gouvernement de la Province de Québec » et quae nunc ad paroeciam S. Gabrielis de Brandon, dioecesis Ioliettensis, pertinet, a praefatis paroecia et dioecesi avellit et paroeciae S. Caroli de Mandeville, dioecesis Trifluvianensis, in omnibus attribuit.

Die 9 Aprilis 1910.

C. Card. De Lai, *Secretarius.*

L. ✠ S.

Scipio Tecchi, *Adsessor.*

II.

DE COMPETENTIA CIRCA TAXAS CURIARUM EPISCOPALIUM.

Propositum fuit huic Sacrae Congregationi Consistoriali dubium: « Utrum post Const. *Sapienti Consilio* adhuc spectet ad S. C. Concilii adprobare taxas Curiarum Episcopalium, nec non dirimere quaestiones omnes, quae ad eas referuntur; an vero haec facultas reservanda sit huic S. C. Consistoriali ».

Re autem mature considerata et praehabito Consultorum voto, Emi PP. respondendum censuerunt: « Affirmative ad primam partem, negative ad secundam ».

SSmus Dominus, in audientia diei 15 Aprilis 1910 Emo infrascripto Secretario benigne concessa, resolutionem probavit.

Die 21 Aprilis 1910.

C. Card. De Lai, *Secretarius.*

L. ✠ S.

Scipio Tecchi, *Adsessor.*

III.

CIRCA PRIVILEGIUM DEFERENDI PILEOLUM VIOLACEI COLORIS EPISCOPIS CONCESSUM.

Propositum fuit S. Congr. Consistoriali dubium utrum Episcopi, etiam in sacris functionibus, absque speciali indulto, uti possint privilegio deferendi pileolum violacei coloris concesso a f. r. Pio IX per apostolicas litteras 17 Iunii 1867 incipientes « *Ecclesiarum* ».

Facta hac de re ab Emo Cardinali Secretario relatione SSmo Domino Nostro in audientia diei 22 Aprilis 1910, Sanctitas Sua, de consulto etiam Sacrarum Congregationum de *disciplina Sacramentorum* ac *Rituum*, mandavit ut declaretur, eos posse a die in qua a Summo Pontifice electi sunt, quamvis consecrationem episcopalem nondum susceperint; idque dum sacris operantur, non tamen a Praefatione usque ad susceptum Corpus et Sanguinem Christi Domini, ac dum divinis officiis sacrisque ritibus intersunt.

Die 2 Maii 1910.

C. Card. De Lai, *Secretarius.*

L. ✠ S.

Scipio Tecchi, *Adsessor.*

IV.

NOMINATIONES EPISCOPORUM.

SSmus D. N. Pius Papa X, decreto Sacrae huius Congregationis, elegit:

10 martii 1910. — R. D. Pacificum Fiorani, episcopum titularem Charystiensem, in episcopum cathedralium ecclesiarum unitarum Cornetanae et Centumcellarum (Corneto Tarquinia e Civitavecchia).

12 martii 1910. — R. D. Apollonium Maggio, episcopum titularem Lystrensem, in Administratorem Apostolicum dioecesis Asculanae in Piceno (Ascoli).

15 aprilis 1910. — R. D. Gabrielem Vettori, parochum ecclesiae vulgo *S. Salvi,* in civitate Florentina, in episcopum ecclesiae cathedralis *Tiburtinae* (Tivoli).

18 aprilis 1910. — R. D. Iosephum Gross, presbyterum archidioecesis Pragensis ibique parochum et decanum Falkenaviensem, in episcopum cathedralis ecclesiae Litomericensis (Leitmeritz).

22 aprilis 1910. — R. P. D. Thomam Valeri, O. F. M., moderatorem collegii seraphici in loco Figline, dioecesis Fesulanae, in archiepiscopum metropolitanae ecclesiae Brundusinae (Brindisi) cum perpetua administratione episcopalis sedis Ostunensis (Ostuni).

29 aprilis 1910. — R. P. D. Arthurum Marchi, episcopum cathedralis ecclesiae Regiensis in Aemilia, in archiepiscopum ecclesiae archiepiscopalis Lucanae (Lucca).

Mandavit autem idem SSmus Dominus ut hac de re Litterae Apostolicae sub plumbo ad tramitem iuris expediantur.

V.

ERECTIONES DIOECESUM.

SSmus D. N. Pius PP. X, decreto Sacrae Congregationis Consistorialis, erexit:

15 aprilis 1910. — Sedem episcopalem Toletanam in America, provinciae ecclesiasticae Cincinnatensis, in Statibus Foederatis Americae Septentr.

Mandavit autem idem SSmus Dominus ut hac de re Litterae Apostolicae sub plumbo ad tramitem iuris expediantur.

S. CONGREGATIO RITUUM

S. CHRISTOPHORI DE HABANA.

DUBIA CIRCA SOLEMNITATEM EXTERNAM IN DOMINICAM TRANSFERENDAM.

Rm̃us Dn̄us Petrus Gonzalez y Estrada, Episcopus Sancti Christophori de Habana in Insula Cuba, a Sacrorum Rituum Congregatione sequentium dubiorum solutionem humiliter expostulavit; nimirum:

Per Decretum S. Congregationis Supremae Inquisitionis approbatum a SSm̃o Dn̄o Pio Papa X., Dioecesibus Provinciae Ecclesiasticae Sancti Iacobi de Cuba concessum fuit ut, retentis quibusdam festis, alia non penitus auferantur sed transferantur, quoad externam solemnitatem, in Dominicam proximam non impeditam. Eiusmodi vero festa transferenda sunt sequentia: Epiphaniae Domini, Purificationis B. M. V., S. Ioseph Conf. Sponsi B. M. V., Annuntiationis B. M. V., S. Iacobi Apost. atque Nativitatis B. M. V. Circa translationem vero externae solemnitatis liturgice consideratae praedictorum festorum, sequentia orta sunt dubia:

I. Solemnitas externa festorum, de quibus supra, poteritne celebrari in Dominica sequenti, quando haec fuerit primae vel secundae respective classis ac festum transferendum?

II. Solemnitas externa Purificationis B. M. V. celebrari fas erit in Dominica Septuagesimae, Sexagesimae vel Quinquagesimae?

III. Solemnitates externae festorum S. Ioseph atque Annuntiationis B. M. V. poteruntne celebrari in Dominica Passionis?

IV. Solemnitas externa festi Nativitatis B. M. V. transferendam in Dominicam proximam, in qua recolitur festum SSm̃i Nominis Mariae, ita celebranda erit, ut dicantur duae Missae, una de SSm̃o Nomine Mariae et altera de Nativitate eiusdem B. M. V.; vel potius unica est Missa celebranda maiori cum solemnitate; an melius transferenda erit praedicta solemnitas Nativitatis B. M. V. in Dominicam quartam Septembris?

V. Quid tandem faciendum, si Dominica prima post festum S. Iacobi Apostoli transferendum quoad externam solemnitatem fuerit dies festus S. Annae, eiusdem ritus ac festum S. Iacobi, nempe secundae classis?

Et Sacra eadem Congregatio, exquisito Commissionis Liturgicae suffragio, omnibus sedulo perpensis, ita respondendum censuit:

Ad I. II et III. Negative, sed fiat tantum commemoratio ad normam decreti num. 3754 *Declarationis Indulti pro solemnitate festorum transferenda*, 2 Decembris 1891 ad III.

Ad IV. Ob intimam connexionem festorum Nativitatis B. M. V. et SSm̃i Nominis Mariae, satis est ad finem indulti ut canatur unica Missa de SSm̃o Nomine eiusdem B. M. V.

Ad V. Celebretur Solemnitas festi S. Iacobi Apostoli utpote dignioris, cum unica Missa de eodem Sancto, ad mentem decreti n. 3754 ad V.

Atque ita rescripsit, die 29 Aprilis 1910.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charystien, *Secretarius.*

SACRA ROMANA ROTA

I.

NEAPOLITANA.

CREDITI.

Pio Papa X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno septimo, RR. PP. DD. Ioannes Prior, Aloisius Sincero Ponens *et Ioseph Mori, Auditores de Turno, in causa* Neapolitana - Crediti, *inter sacerdotem* Bonaventuram Spavone, *Parochum S. Erasmi, vulgo* ai Graniti, *actorem appellantem, repraesentatum per legitimum procuratorem* Vincentium Sacconi *advocatum, et Sacerdotem* Philippum Savarese, *parochum S. Michaelis Archangeli ad Arenam, repraesentatum per legitimum procuratorem Angelum D'Alessandri, advocatum, die 22 Ianuarii 1910 sequentem definitivam tulerunt sententiam.*

Causa haec vertitur inter adm. Rev. Dñum Bonaventuram Spavone, Parochum S. Erasmi vulgo *ai Graniti*, Neapolitanae dioecesis ac civitatis, et adm. Rev. Dñum Philippum Savarese, Parochum S. Michaëlis Archangeli ad Arenam, eiusdem civitatis ac dioecesis, atque pro obiecto habet obligationem impositam Paroeciae S. Michaelis Archangeli, seu ipsius Parocho, solvendi paroeciae S. Erasmi, seu eius Parocho, portionem subsidii *pro cultus expensis* a Municipio soluti.

Causa agitata est in prima instantia apud Rm̃am Curiam Neapolitanam, quae sententiam adversam Parocho S. Erasmi tulit. Quum iste legitime appellationem interposuerit apud Sanctam Sedem, huic sacro Ordini, pro novo examine, subiicitur controversia, proposito dubio:

« An et qua mensura subsidium a Municipio solutum paroeciae « Sancti Archangeli *all'Arena*, debeatur paroeciae S. Erasmi *ai Graniti* « in casu ».

FACTUM QUOD SPECTAT.

Illm̃us et Revm̃us Dn̄us Ioseph Carbonelli, Vicarius Generalis Em̃i ac Revm̃i Cardinalis Gulielmi Sanfelice, Archiepiscopi Neapolitani, speciali mandato, per litteras sub die 20 Decembris 1883, eiusdem Archiepiscopi munitus, atque servatis de iure servandis, quantum ex actis constat, definitivam die 18 Decembris 1884 tulit sententiam de quatuor paroeciarum, quas inter paroecia S. Michaelis Archangeli, divisione ac de ecclesia S. Erasmi vulgo *al Ponte della Maddalena*, seu *ai Graniti*, ex eadem erectione.

Vi huius sententiae, novae Paroeciae S. Erasmi adsignata fuerunt loca, territorium, numerus incolarum, cura animarum, cappellaniae, pia legata, et congruus reditus, reservata Ordinario facultate omnia dubia solvendi, omnesque controversias dirimendi, quae exoriri potuissent, tum circa praedictorum legatorum onerumque Missarum adsignationem, tum circa territorii divisionem, et finium descriptionem.

Quoad cultus vero expensas, quum omnibus et singulis Neapolitanae Civitatis Paroeciis Municipium Neapolis ex antiquissima consuetudine certam summam pro eisdem cultus expensis solvere consuesceret, idcirco ipsemet Vicarius Generalis Carbonelli auctor fuit apud Municipium, ut idem subsidium novae Paroeciae tribueret.

Quod quum facere detrectaret auctoritas tunc temporis Municipium regens, idem Vicarius Generalis, in sua sententia divisionis ac erectionis, decrevit ut summa menstrua libellarum 105.19 veteri Paroeciae S. Archangeli ad Arenam a Municipio pro cultus expensis dari solita, in quatuor partes divideretur, quarum unam in libellis 26.30 paroeciae S. Erasmi noviter fundatae attribuit, ab eodem Parocho S. Archangeli ex memoratis libellis 105.19 sibi adsignatis subtrahendam, novaeque Paroeciae S. Erasmi singulis mensibus persolvendam.

At anno 1893 Paroecia S. Erasmi et ipsa, sicut antiquae paroeciae, subsidium centum libellarum in singulos menses a Municipio Neapolis obtinuit: quare inter paroecias S. Archangeli et S. Erasmi, sicut inter caeteras eiusdem conditionis, controversia agitari coepta est, utrum obli-

gatio quoad cultus expensas Paroeciae S. Archangeli per sententiam divisionis imposita adhuc sustineretur, necne.

Quaestio aliquatenus composita fuit per quamdam transactionem die 27 Novembris anni 1893, coram Revmo Provicario Generali, Canonico Aloisio Caruso initam, vi cuius summa libellarum 26.30 de qua disputabatur, iterum in duas partes divisa fuit, quarum una tantum, in libellis 13.15, adsignata est Paroeciae S. Erasmi.

Verum quum haec conventio non fuisset, ut ceterum ex dicendis melius patebit, vera et propria transactio, neque rem definitive diremisset, nam, praeter alia in ipsa conventione legitur: « che scopo della riunione era quello di trovare un mezzo onde conciliare la vertenza », atque « senza entrare nel merito giuridico della controversia », ideo controversia iterum exarsit post mortem adm. Rev. Ianuarii Russo, Parochi S. Erasmi, qui illam transactionem acceptaverat.

Quum enim Parochus Sancti Archangeli solvere detrectasset novo Parocho adm. Rev. Bonaventurae Spavone summam libellarum 13.15, Parochus Spavone Parochum Savarese in ius coram Tribunali Ecclesiastico Rmae Curiae Neapolitanae vocavit, suae paroeciae iura defensurus, iudicialiter postulando, ut, remissa vel posthabita supradicta conventione anni 1893, Parochus S. Archangeli sententia definitiva condemnaretur ad solvendam in perpetuum paroeciae S. Erasmi summam libell. 26.30 per sententiam divisionis statutam.

Ius quod attinet.

I. Tria distinguuntur genera proventuum in decreto divisionis Paroeciae S. Archangeli et erectionis Paroeciae S. Erasmi, nempe:

1.° Congrua, seu congruus redditus pro Parocho.

2.° Cappellaniae, dotes pro puellis nubilibus et alia pia legata.

3.° Expensae cultus, scilicet subsidium quoddam a Municipio Neapolitano dari solitum Paroeciae S. Archangeli, cuius subsidii quarta pars per decretum supradictum tributa fuit novae Paroeciae S. Erasmi. In casu nostro agitur tantum - quod probe est notandum - de expensis cultus, et definitive de hac subsidii portione assignata Paroeciae Sancti Erasmi.

En verba decreti:

« Finalmente l'assegno mensile, che il Municipio paga per spese di « culto, in L. 105.19 alla Parrocchia di S. Arcangelo all'Arena, Noi decre« tiamo che si divida in quattro parti eguali, ciascuna di L. 26.30 men« sili, delle quali tre parti in L. 78.90 mensili restano alla Parrocchia « di S. Michele Arcangelo all'Arena, ed un'altra parte in lire mensili 26.30

« viene attribuita alla Parrocchiale Chiesa di S. Erasmo. La quale con-
« tinuerà ancora a percepire L. 34 mensili, che il Municipio sinora le
« ha pagato come succursale dell'antica Parrocchia di S. Michele Arcan-
« gelo all'Arena. Sicchè il Parroco di S. Erasmo riscuoterà in ogni
« mese complessivamente L. 60.30 per spese di culto, cioè L. 34 diret-
« tamente dal Municipio, e L. 26.30 dal Parroco di S. Michele Arcangelo
« all'Arena ».

Porro, ut ex dictis liquet, summa quaestio, in qua tota causa vertitur, haec est: num ista partitio subsidii a Municipio concessi Paroeciae S. Archangeli, eiusdemque partis assignatio Paroeciae S. Erasmi ita facta sit in decreto divisionis ob denegationem similis subsidii novae Paroeciae a Municipali auctoritate tunc temporis factam, tamquam *ob causam proximam, directam, praecipuam et velut substantialem*, ita ut veluti insit ex natura rei decreto *tacita conditio resolutiva.*

Iam vero quamvis verba decreti in se et praecisive spectata clara sint, tamen hanc quaestionem quod attinet, decretum nil prorsus dicit. Alio igitur ex capite, quaestio est dirimenda.

Quaesitum itaque praecipue est inter Partium procuratores num haec partitio municipalis pecuniae, per decretum peracta, censenda sit perpetua, idque quia natura, et qualitas legis est ut sit perpetua et semper vigeat; item, an talibus in adiunctis, legis interpretationis ex legislatoris mente aliunde coniectae locus sit; atque ex adverso iuxta praecepta de interpretatione legum et testamentorum potissimum investigata fuit mens legislatoris.

Verum quaestio haec non equidem dirimenda est praecise ex principiis de natura legis, num perpetua sit necne, vel utrum investiganda potissimum semper sit ipsius legislatoris mens; nam sententia, seu decretum, de quo agitur, non est vera et propria lex. Neque item ex principiis de interpretatione testamentorum vel contractuum res praecise est dimetienda; nam decretum istud non est vere et proprie negotium quoddam iuridicum, sive testamentum sive contractus intelligatur.

Quaestio igitur intimius spectanda est atque ad suos genuinos terminos redigenda. Nempe prius dignoscenda est ac determinanda vera et propria natura seu essentia praesentis sententiae seu decreti, scilicet definienda prius est ipsius forma seu *figura iuridica*, ut aiunt; deinde illi applicanda erunt principia sui iuris propria, si quae sint, et si haec deficiant, dispositiones quae regulant casus similes vel materias analogas, atque ad ultimum generalia iuris principia quaerenda sunt et applicanda.

Iam vero sententia ista *vere* et *proprie* est *decretum in re admi-*

nistrativa, seu in re, quae pertinet ad ius administrationis Ecclesiae Catholicae, vel ad ius constitutionis ipsius, ut aliis, ex. gr. Wernz, magis placet (*Ius. Decr., Tom. II, Tit. XIII*).

Quare ob eamdem rationem qua Vicarius Generalis Curiae Neapolitanae hac in re non ex arbitrio, sed iuxta leges et normas ab Ecclesia latas decernere, statuere debuit, et de facto statuisse censendus est, quum secus ipsius decretum legitimum non esset, ita iuxta has leges et normas universales Ecclesiae decretum illud est intelligendum vel ad ipsas redigendum omnino; idque quia si, vel ipso « in dubio, omne factum praesumitur recte factum », id quam maxime obtinet in re nostra, ut ex dicendis patebit.

Obiectum vere huius decreti est *divisio* Paroeciae: quemadmodum igitur iuxta normas seu leges ab Ecclesia circa divisionem beneficiorum et paroeciarum a Vicario Generali condendum fuit hoc decretum, ita iuxta easdem leges illud est a iudice intelligendum et authentice interpretandum.

a) Age vero iuxta *veterem iurisprudentiam* canonicam, divisio, et a fortiori dismembratio beneficiorum, cui continens est casus noster de vera et propria beneficii divisione, vel species quaedam erat alienationis rerum ecclesiasticarum, vel vera et propria alienatio. Iuxta Pirhing enim (*Ius. Can., Lib. III, Tit.* V, *sect. VI, n. CCXXXIII*) divisio est: « species quaedam alienationis » et « dismembratio beneficii censetur esse quaedam alienatio perpetua » (*ib., Sect. V, n. CCXXIV*). Iuxta Pichler vero (*Ius Can., Lib. III, Tit. V, § III, n. 29*) cui consonat Reiffenstuel (*Ius Can., Lib. III, Tit. XII, § II, n. 27*) « dismembratio est vera alienatio rerum ecclesiasticarum ». - Non equidem hac in re silentio praetereundum est « eiusmodi canonicam iurisprudentiam ab elapso saeculo declinare paulisper incoepisse » (Mühlbauer, *Thes. Resol. S. C. C. Dismembratio, pag. 1103, n. 5*), atque ex quam plurimis exemplis relatis in *Thesauro Resolutionum S. C. C.* « iurisprudentiam antiquorum temperamentum accepisse » (*ib., pag. 1230-1231*), eo quod Tridentina dispositio « non consideravit paroeciarum dismembrationem ut rerum ecclesiasticarum (alienationem), in qua solemnitates illae sunt ex iure servandae... sed potius praescripsit specialem formam et modum, quo facilius Ordinarii consulere possint spiritualibus populorum indigentiis in illis paroeciis... (*ib., pag. 1114*). - Attamen etsi divisio paroeciae non sit vera et propria alienatio rerum ecclesiasticarum, certe tamen ut casus huic similis vel materia analoga omnino habenda est.

Quare non omnino deficere dicendae sunt hac in re normae vel leges Ecclesiae, iuxta quas, ut docet Pirhing (*Ius Can., Lib. III, Tit. V,*

§ VI, n. CCXXVI), reditus dividendi sunt « secundum proportionem », nec « Episcopus vel alius simili iurisdictione praeditus... potest res et iura unius Ecclesiae pro suo arbitrio transferre ad aliam Ecclesiam », sed tantum « *ex iuxta causa*, si videlicet *una* Ecclesia abundet reditibus et bonis, *alia vero indigeat* » (*Ib., Tit. XIII, Sect. I, n. VI*). Et ratio est: « Quia Praelati et Rectores Ecclesiarum... non sunt domini, sed dispensatores tantum seu administratores rerum et bonorum ecclesiasticorum », *cap. 2, De donat.* (*Ib., n. II*), idcirco, ut boni administratores se gerere debent iuxta leges et normas generales Ecclesiae, scilicet disponere debent de rebus ecclesiasticis ex iusta vel aequa causa, et servata proportione inter beneficia divisa.

Iam vero in casu nostro nulla alia iusta vel aequa causa suberat vel subesse poterat transferendi quartam partem subsidii Municipalis ab Ecclesia S. Archangeli ad Ecclesiam Sancti Erasmi, praeterquam quod Ecclesia S. Archangeli quoad expensas cultus sat provisa erat per subsidium libellarum 105.19, Ecclesia vero S. Erasmi, quae nonnisi lib. 34 a Municipio obtinebat, vere, ut verbis Pirhing utamur, quoad easdem cultus expensas, *indigebat*. Quum vero haec indigentia in casu procederet vel existeret ex denegatione auctoritatis Municipalis, de qua supra diximus, iusta vel aequa causa illius divisionis non alia fuit, vel esse potuit quam denegatio subsidii ab auctoritate Municipali tunc temporis facta.

Qua causa posita, in decreto Vicarii Generalis, vi normarum et legum ecclesiasticarum, ideoque tacite inesse dicenda est conditio resolutiva, scilicet usque dum Ecclesia S. Erasmi quoad cultus expensas indigens esset, vel donec idem subsidium, sicut et aliae Paroeciae, a Municipio forte acciperet.

Quod si fingamus Vicarium Generalem simpliciter et absolute, absque ulla iusta causa, in perpetuum et pro omni in posterum casu, etiamsi nempe Paroecia S. Erasmi idem vel fere idem subsidium obtineret, ipsi tribuisse quartam partem subsidii S. Archangeli, aequum et par omnino dicendum esset eum habuisse, ut Ecclesia S. Archangeli, quodammodo matrix novae Ecclesiae, haberet pro cultus expensis libellas 78.90, Ecclesia vero S. Erasmi libellas 126.36, quod certe non fuisset boni administratoris, qui secundum proportionem et iuxta leges Ecclesiae de bonis ecclesiasticis disponeret. Quae autem secundum leges Ecclesiae non fiunt, « nec facere, ut verbis Papiniani utamur, nos posse credendum est » (*fr. 1, pr. Dig. 12, 5*).

b) Quod autem *ex materia decreti ipsius* et *ex vi legum ecclesiasticarum* eruitur, *res ipsa eiusque circumstantiae* demonstrant vel confirmant. Nam in ipsa transactione, vel potius conventione, inita die

27 Novembris anni 1893 Provicarius Generalis Can. Caruso declaravit atque exposuit: « che in questi ultimi tempi, essendosi erette alcune « nuove parrocchie, nel decreto di erezione delle medesime, *non essen-* « *dosi potuto ottenere dal Municipio di Napoli un assegno annuo a favore* « *di esse, fu stabilito che* la Parrocchia d'onde veniva dismembrata la « nuova, dall'assegno ricevuto mensilmente dal Municipio per le spese « di culto, avesse staccata una determinata somma da corrispondere al « Parroco *pro tempore* della nuova parrocchia ». Emus vero Cardinalis Prisco, hodiernus Ordinarius Neapolitanus, definitius exprimens causam rei et consecutionem in suo voto, declaravit: « E *poichè* il Municipio non « diede alcun assegno per le spese di culto, come aveva fatto per le altre « fondazioni di Parrocchie, fu ordinato col medesimo decreto di stac- « carsi dalla matrice parrocchia una porzione delle spese di culto, che « questa godeva dal Municipio, a favore della filiale in L. 26 mensili ».

c) Idem vero confirmatur ex testium depositionibus, quae etsi dici non possunt « declarationes ipsius legislatoris », tamen in aperto ponunt quinam fuerit *finis decreti,* quaenam fuerit *causa directa, proxima* et *determinans,* ob quam Vicarius Carbonelli partitionem subsidii municipalis, in casu, fecit suo decreto. Nam Exmus Dominus Ianuarius Trama, Episcopus Lyciensis, olim in Revma Curia Neapolitana Fisci Patronus, testis iuratus ex officio inductus in causa, quique conventioni adstiterat tamquam Pauperum advocatus seu *fiscale aggiunto,* ut aiunt, haec deposuit: « Il Cardinale Sanfelice fece del tutto per fare ottenere a queste « (nuove) Parrocchie erigende l'assegno municipale per spese di culto, « che si percepisce da tutti i parroci di Napoli; ma una lettera del Sin- « daco di allora, Nicola Amore, che forse si conserva ancora nell'Ar- « chivio della Segreteria del Vicariato, fece noto all'Emo Arcivescovo « che il Municipio, pur rispettando l'assegno alle parrocchie antiche, « non intendeva concedere assegno alle nuove. Perduta quindi ogni spe- « ranza di ottenere tale assegno, Mons. Vicario Carbonelli nel decreto « di erezione delle nuove parrocchie, servendosi di un diritto conferito « agli Ordinari dal Concilio di Trento, in considerazione che le parroc- « chie antiche con lo smembramento venivano a risparmiare lo stipen- « dio d'un Coadiutore di più, dispose che l'assegno municipale pagato « alle parrocchie antiche venisse diviso a metà con le nuove ». Et quamvis testis non satis distinguat in re nostra stipendium Coadiutoris, congruam parochialem, qualitatem et numerum parochianorum, Archivia et domus parochiales, - quae tamen in casu praesenti probe distinguenda sunt - ab expensis cultus, de quibus tantum agitur, quamvis item non sileat ipsum fuisse tunc temporis « personalmente, facendo astrazione

« dalla questione di diritto, internamente ..... favorevole ai Parroci « delle nuove Parrocchie in base alla questione di fatto ..... » aperte, declarat: « Io però ritengo da tutto l'insieme della questione, che se le « nuove Parrocchie all'epoca della erezione *avessero ottenuto l'assegno « Municipale, giammai Mons. Carbonelli avrebbe ad esse attribuito la « metà dell'assegno* delle Parrocchie antiche ». Quidquid autem sentiendum sit in re praesenti de vi huius interpretationis mentis seu voluntatis Vicarii Carbonelli, certo certius manifeste patet hanc unam fuisse causam huius partitionis subsidii municipalis, nempe denegationem auctoritatis tunc temporis Municipium regentis. Item Parochus Iannelli, iuramento praestito, haec deposuit: « Mons. Carbonelli mi rispose: " Caro « Parroco, non ve ne affliggete, perchè questa porzione di assegno, « che darete al Parroco di Sant'Anna è *temporanea e transitoria*. Un « altro sindaco, od un'altra Amministrazione municipale in appresso, « consentirà a dare anche al Parroco di S. Anna il proprio assegno per « le spese di culto; ed in tal maniera non lo pagherete più voi „. Questa « ultima parte almeno l'argomentai io dalle sue parole ». Iamvero ut praetermittamus quaestionem num haec ultima verba explicite et reipsa protulerit Vicarius Generalis, clara et explicita sunt ea, quae Parochus Iannelli ipsum inducit dicentem: « Questa porzione di assegno, che « darete al Parroco di S. Annà, è temporanea e transitoria ». Nec omnis vis adimitur huic depositioni ex eo quod observatum fuerit ex adversa parte testem istum in re quodammodo sua testimonium fecisse; nam ipse Parochus est, testis iuratus est, causa supra quam deposuit, non est vere et proprie causa suipsius, sed continens tantum, ceterumque ipsius depositio ab aliorum depositione apprime coadiuvatur. Quinimmo Parochus Corbi haec quodammodo contra se, nam est parochus Ecclesiae filialis, iuramento praestito deposuit: « In seguito all'ufficio, col « quale il Municipio di Napoli sotto il sindaco Amore rifiutò di dare « un assegno mensile alle parrocchie, che si dovevano erigere nuove, il « Vicario di quel tempo (1884) Mons. Carbonelli, ordinò che il Parroco « di Tutti i Santi, dalla cui parrocchia si smembrava quella di S. Anna « al Trivio, avesse date dalle spese di culto che egli riceveva dal Muni- « cipio, L. 32, in ogni mese a me, che ero il primo parroco di S. Anna. « Non essendo nel decreto di erezione delle nuove Parrocchie accenno « alcuno in riguardo al tempo, pel quale avrebbe dovuto durare questo « pagamento mensile da farsi dal Parroco di Tutti i Santi, ritengo che « tale pagamento fosse *precario e transitorio*, cioè avrebbe dovuto durare « fino a che la Parrocchia non avesse ottenuto dal Municipio l'assegno « per le spese di culto ». Et inferius: « In quell'occasione (scilicet - occa-

« sione controversiae exortae ob subsidium novis Parochis concessum) « parlandone col Vicario dell'epoca, Mons. Carbonelli, questi si mostrò « addolorato della interpretazione data al detto decreto dai Parroci nuovi, « i quali pretendevano di continuare a percepire dagli antichi l'assegno « stabilito nel decreto curiale di erezione; perchè *riteneva che non ave-* « *vano più il diritto dal momento che essi avrebbero ottenuto le spese* « *di culto dal Municipio* ». Neque vero rationabiliter dubitari potest quod hac definita in re testis memoria vacillaverit, nam, praeter cetera, de vexata quaestione agebatur, quae ipsum quodammodo tangebat. Ceterum ne in illa quidem inani re, in qua inducitur memoria vacillasse « non fui chiamato » (ut nempe conventioni interesset) contra rei veritatem vel saltem aequivoce affirmatur ipsum conventui in Curia habito interfuisse, nam constat ex depositione Episcopi Trama, Parochi Iannelli et ex ipso documento conventionis ipsum a conventu et a conventione ineunda se recepisse. Item Parochus Franciscus Popolo testis et ipse quodammodo contra se, haec sub iuramento deposuit: « Mons. Carbo- « nelli trovò che malamente si era regolato il Parroco dei Sette Dolori « sospendendo il pagamento di sua privata iniziativa, senza essere auto- « rizzato dall'Autorità Diocesana; ma d'altra parte *soggiunse che io non* « *aveva il diritto ad insistere avendo ottenuto per altra via l'assegno* « *municipale* ». - Neque opponatur ex his testium depositionibus causam partitionis subsidii in casu nempe denegationem Municipii esse tantum simplex motivum, quod in consideratione iuris non cadit, iuxta doctrinam quoad ius romanum enunciatam a Ferrini, *Pandette n. 123:* « I negozii, la « cui tipica struttura è determinata esclusivamente o particolarmente « dal contenuto, si dicono dai moderni *causali;* ciò che costituisce il tipo « forma il ***motivo prossimo***, la *causa diretta* per cui le parti addivengono « al negozio medesimo... Dalla " causa „ così intesa si distinguono i « ***semplici motivi***, che sono le rappresentazioni intellettuali generanti la « serie degli atti volitivi, che mettono capo alla causa strettamente deter- « minata... Tali motivi, che non sono capaci come la causa di una rap- « presentazione obbiettiva e tipica, non sogliono venire in considerazione « per diritto... ». Item Bonfante, *Ist. Dirit. Rom.*, § *27;* et perbelle Pacchioni, *Cors. Dirit. Rom., Vol. II, p. 146* etc.

Nam primo quidem decretum, de quo agitur, non est negocium iuridicum stricte sumptum, sed decretum administrativum, dein vero ex ipsis depositionibus et ex substrata materia evidenter patet denegatum subsidium Municipale novae Paroeciae in casu fuisse veram causam directam, proximam et velut essentialem ipsius decreti, seu partitionis municipalis subsidii in casu. Iam vero, ut docet Barbosa in *axiom. 40*,

n. 4, « haec est regula generalis in legibus, contractibus et *aliis dispositionibus*, ut, cessante causa, super qua fundatur dispositio, cesset et ipsa dispositio; Dyn. *cons. 6*, ex testamento Domini, *n. 2, vers.*, praeterea, ubi quod in pacto, cessante causa finali, cessat effectus; Angel. *consil. 346*, Titius, ubi ampliat *in omni dispositione* sive legali, sive testamentaria, sive inter vivos, *quia dispositio a causa regolatur, restringitur et ampliatur;* Angel., *Consil. 86, Hereditas materna, in fin...* ». Et *num. 18* prosequitur: « Sive causa respiciat privatam sive publicam utilitatem, quia si ea cessat, cessare debet effectus et dispositio; ex Ioanne de Imola, *consil. 87 vers.*, praeterea secundo Card. Tusch. d. *concl. 202, n. 42* ».

Concludendum igitur tum

a) ex natura ac materia decreti in casu, et ex vi legum ecclesiasticarum hanc circa rem; tum

b) ex re ipsa et ex rei circumstantiis; tum

c) ex testium depositionibus defectum subsidii municipalis pro cultus expensis Ecclesiae S. Erasmi, sive eius denegationem ex parte auctoritatis Municipium tunc temporis regentis, fuisse causam directam et velut conditionem resolutivam tacitam partitionis subsidii municipalis Ecclesiae S. Archangeli, eiusque portionis assignatae Ecclesiae S. Erasmi. Quare cessante causa defectus municipalis subsidii in Ecclesia S. Erasmi, et verificata conditione concessionis ipsius ex parte Municipii, cessasse omnino dicendum partitionem et assignationem statutam per decretum Curiae Neapolitanae.

II. Quoad argumenta vero allata in favorem Paroeciae S. Erasmi, en breviter expedienda sunt; nam ad rem nostram apprime non faciunt.

Primo quidem assignationem in favorem Ecclesiae S. Erasmi perpetuam esse deducitur tum ex eo quod clare et sine ulla temporis definitione facta fuit, tum ex iuris principiis. At verba decreti sunt quidem clara in se, praecisive spectata et velut in abstracto; sed in concreto seu ad casum et ad controversiam, in qua causa tota vertitur, nil dicunt, ut iam notatum est. Item temporis definitio non adest quidem in verbis abstracte spectatis, sed inest decreto ipsi tacite tum ex materia decreti, scilicet cultus expensis, tum ex circumstantiis, tum praecipue ex ratione motiva, ob quam haec assignatio facta fuit, ut iam supra demonstravimus. Iuris autem principium « natura et qualitas legis est ut perpetua sit et semper vigeat » non recte applicatur. Nam haec perpetuitas obtinet in lege proprie dicta, quatenus est « ordinatio rationis ad bonum commune ab eo qui curam habet communitatis promulgata » (D. Thom., *1, 2, 90. 4*) et hoc sensu definitur: « Iussum legitimi Principis propter bonum subditorum, commune, perpetuum sufficienter promulgatum » (D'An-

nibale, *Summ. Theol. Mor., I, 160*); sed haec perpetuitas hoc potissimum significat, quod lex non cessat resoluto iure eam ferentis, et subditos tenet sive praesentes sive futuras (*Ib. 161, not. 15;* Suarez, *De leg., lib. 1, c. 70, n. 7*), minime vero quod perduret etiamsi ex. gr. finis legis adaequate cesset. Ad rem Reiff., *Ius Can., lib. I, tit. I, § 2, n. 34*: « Coeterum ista perpetuitas legis, eiusque obligationis non accipitur pro aeternitate non habente principium nec finem (alioquin nulla daretur lex positiva), sed accipitur pro duratione indefinita, quatenus lex proprie dicta debet ferri non pro uno dumtaxat die, vel anno, aut solummodo ad vitam legislatoris, sed in perpetuum. Intellige, quantum est ex primaeva intentione legislatoris, quamvis postmodum, iustis de causis... ». At, quemadmodum iam adnotavimus, in casu nostro non agitur de lege proprie dicta, sed de decreto particulari. Quod si omnis lex fertur « rebus ipsis dictantibus et necessitate exigente », id quam maxime obtinet in decreto nostro: nam res dictantes et necessitas exigens, seu indigentia Paroeciae S. Erasmi et defectus Municipalis subsidii erant quid temporaneum et mutationibus prorsus obnoxium. Item non bene quadrant in rem nostram illa iuris principia « lex generaliter loquens generaliter debet intelligi » et « ubi lex non distinguit neque nos distinguere debemus ». Ad rem enim Pirhing (*Ius Can., lib. I, tit. I, sect. III, § 1, n. CIV*): « lex universalis et generalis sive generatim et indefinite loquens etiam generaliter et universaliter est intelligenda, *ita ut locum habeat in omnibus, quae sub tali genere in propria verborum significatione continentur;* v. gr. lex loquens de filiis etiam filias comprehendit, ubi enim lex non distinguit nec nos distinguere debemus, Suarez, *l. 6, de legib., c. 2, n. 3 et 4,* nisi lex generalis per specialem priorem vel posteriorem limitetur sive *in ea aliquis casus excipiatur, gl. in l. de pretio 8, v. pretium ff. de publiciana in rem actione* ». Iamvero cum decretum nostrum respexerit casum defectus Municipalis subsidii pro expensis cultus, profecto non potest intelligi et locum habere in casu, in quo hoc Municipale subsidium concessum sit. Quare ad summum hic potius obtineret regula illa iuris (*LXXXI in sext.*), iuxta quam: « In generali concessione non veniunt ea quae quis non esset verisimiliter in specie concessurus » Reiff., *ib. n. 3.* - Neque iterum apte afferuntur verba illa decreti nostri: « quam divisionem (i. e. paroeciae), dismembrationem (i. e. redituum) et novae paroeciae erectionem semper in posterum observandam volumus ». Quam circa rem docet Pirhing (*Ius Can., lib. III, tit. V, sect. VI, § V, n. CCXXII*): « Discrimen esse inter Beneficii dismembrationem seu diminutionem, et inter Beneficii divisionem seu sectionem; dismembratio, seu diminutio Beneficii tunc fieri dicitur, quando unitas Beneficii non tollitur, sed pars bonorum vel fructuum

sive redituum Beneficii ab eo separatur et aufertur, v. g. si in Ecclesia aliqua sint duae Cappellaniae collativae, quarum una abundantes reditus habeat, altera vero tenues, ex illa pars redituum dematur atque huic applicetur; vel si pars aliqua ex fructibus abundantibus ad Fabricam Ecclesiae deputetur, tunc dicitur fieri dismembratio... At vero divisio seu sectio Beneficii dicitur quando ex uno fiunt duo vel plura beneficia, et si ex una Ecclesia parochiali fiunt duae... ita, ut, divisis fructibus duo in posterum Parochi... instituantur... ». Itaque vox dismembratio in Decreto nostro debet intelligi minus proprie de *divisione* ipsa Paroeciae S. Archangeli seu novae Paroeciae S. Erasmi erectione, non vero definite de assignatione portionis subsidii Municipalis.

Aliud argumentum desumitur in favorem Ecclesiae S. Erasmi ex eo quod decreti interpretationi ex legislatoris mente aliunde coniectae locus non sit, quia « in claris nulla interpretatio est facienda ».

Verum primo quidem observandum est in themate non esse quaestionem de interpretatione decreti, sed potius de cessatione eius quoad vim obligandi, relate ad solutionem factae assignationis libellarum menstruarum 26-30 praestandam a Parocho Matricis Ecclesiae S. Archangeli in favorem noviter erectae paroeciae S. Erasmi. In iure enim vulgatum est principium quod, cessante causa motiva et fine legis, cesset et ipsa lex. In casu autem cessavit et quidem adaequate finis legis; nam causa motiva fuit denegatio subsidii municipalis novae Ecclesiae, finis vero ut praecise occurreretur huic denegationi et consequenti indigentiae Ecclesiae S. Erasmi quoad cultus expensas. Neque opponi potest legis finem cessasse in casu particulari tantum; nam lex praesens seu, melius, decretum, de quo agitur, latum definite fuit pro casu particulari. Per concessum vero subsidium a Municipio an. 1903 libellarum menstruarum 100 favore paroeciae S. Archangeli res incidit in casum, a quo incipere non potuisset: quinimo casus prorsus diversus et oppositus factus est. - At et si interpretationi legis inhaerere velimus, in primis notandum est fieri petitionem principii quando affirmatur in claris nullam interpretationem esse faciendam. Nam, ut minimum dicamus, num lex in concreto, seu res ipsa clara sit an non, est id quod quaeritur. Dein vero legem seu decretum in concreto, scilicet assignationem portionis subsidii factamne fuisse pro omnibus casibus, rebus etiam in oppositum mutatis, an non, id non modo clarum non est, sed immo clarum et manifestum est contrarium, ut ex dictis liquet, et transactio seu conventio inita anno 1903, vel ipsa, demonstrat. Nam quamvis haec conventio dici non possit, nec sit proprie et stricte transactio « prout Transactio vi nominis idem importat ac Transitum sive recessum ab actione » (Reiff.,

Ius Can., lib. I, tit. XXXVI, § 1, n. 2), sed in casu vox transactio accipienda sit « large et improprie... pro omni actu, quo ab obligatione recediturr et negocium aliquod inter quosdam componitur, sive id fiat litis componendae causa, sive non » (Reiff., *ib.*, Pirhing, *Ius Can., lib. I, tit. XXXV, § 1, n. 2*), tamen, analogice saltem, valet et in re nostra illud iuris principium ex *leg. 1 ff. h. tit. De transact.:* « Qui transigit, quasi de re dubia et lite incerta transigit ». Ad rem Santi (*Prael. Iur. Can., lib. 1, tit. XXXVI, n. 1*): « Transactio est decisio rei dubiae. Haec verba duplicem vim habent: 1.° nempe posse transigi in re dubia *nondum incoepto iudicio;* dum scilicet timor est actualis litis *futurae;* 2.° obiectum transactionis dubium aliquod offerre debere... ». Et Reiff., *ib.*, § *II, n. 18:* « Certum nihilo minus est, quod generaliter transactio fieri non possit, nisi super re dubia, de qua timetur lis movenda... ». Quod ex circumstantiis transactionis seu compositionis ipsius adhuc confirmatur. Quidquid enim dicendum sit de privata tunc temporis agendi ratione Revmi Carbonelli, - non enim hic quaeritur et investigatur voluntas in mente Revmi Carbonelli retenta, quae ceteroquin « nil operatur aut mutat » (*Ex l. 62, § Locator horrei, 5, Locati, ibiqu.* Bartol. Sanch., *M. I, 18, 2*), sed ipsius legislatoris intentio quae « partim ex subiecta materia partim ex aliis circumstantiis desumatur oportet » (Arg. ex Reiff., *Ius Can., lib. I, tit. II, § IX, n. 205* et Pirhing, *Ius Can. lib. I, tit. II, sect. III, § I, n. CIV*), - certum omnino est tum partes in transactione ineunda, tum Curiam Neapolitanam eidem adsistendo facto et reipsa, existimasse et duxisse rem esse, minimum, obscuram, nam, si « in manifestis non « est opus interpretatione, sed executione » (D. Thom., *2. 2ae 120. 1. ad 3um*), tanto minus opus est transactione.

Quae cum ita se habeant, profecto verba decreti in casu intentioni legislatoris debent deservire. Ad rem Pirhing *(Ius Can. Lib. I, Tit. II, Sect. III, § I).* « Prima (regula) est in interpretatione legum non tam verba spectanda sunt, quam mens et voluntas seu intentio legislatoris, quae est veluti anima legis, a qua haec omnem vim obligandi habet, l. scire. 17 ff. *de legib.* l. non dubium, 5 c. eadem reg. ult. *in 6, c. in his. 15,* ibi: cum non intentio verbis, sed verba intentioni debeant deservire, de verb. signific. c. humana, *11 causa 22 qu. 5.* Suarez *(l. 6 de legib. cap. 1)* n. 12. Colligitur autem ea *mens et voluntas* tum ex *materia legis,* tum ex *circumstantiis,* praecipue vero *ex fine et causa sive ratione motiva,* ob quam lex fertur, Layman. *l. I, Tract. 4, c. 18, n. 4 »:* quod quidem per singulas partes supra n. I factum est. Et D'Annibale, *Summ. Th. Mor. I, 184* « lex est quod legislator voluit » et « si a recta ratione alienum videatur metiri voluntatem legislatoris ex verbis, *non oportet ius*

calumniari et verba captare, sed, quae mens legislatoris fuerit, animadvertere *(185 ib.)*. In casu autem metiri voluntatem ex verbis non tantum esset alienum a ratione, sed ab ipsis normis ecclesiasticis seu iuris communis, ideoque revera esset calumniari decretum.

Neque iterum apte applicatur casui nostro: « legislator quod voluit expressit, quod noluit tacuit » et « casus omissus habetur pro omisso », nam, ne eadem repetamus, id sufficit animadvertere quod « neque leges (neque canones et decreta) ita scribi possunt ut omnes casus qui quandoque inciderint comprehendantur ». *(LL. 10, 12, Tit. III. De Legibus: S. Thom. 1, 2ae 96, 6)*.

Multo minus quid probant argumenta ex absurdis allata in favorem Ecclesiae S. Erasmi. Si talia darentur (nempe si pro mutata rerum conditione, ex Episcopi coniecta mente pateret aditus novae partitioni faciendae quoad reditus ad parochum filialis Ecclesiae sustentandum, quoad dotem filialis Ecclesiae, quoad legata) an ulla, obiicitur, esset firma paroeciae constitutio? — Verum haec ad rem nostram nil referunt. Nam in praesenti causa non agitur de congrua, de legatis nec de assignatione territorii, iocorum, numeri incolarum, curae animarum, cappellaniarum, coeterisque huiusmodi, sed definite tantum agitur de illo menstruo subsidio pro expensis cultus a Municipio soluto Ecclesiae S. Archangeli. Ratio differentiae ex dictis patet, magisque elucescit si consideretur Vicarium Generalem Carbonelli suo decreto minime tribuisse nec ceterum tribuere potuisse ius ad portionem subsidii Municipalis (nam quomodo consistit hoc ius, si pendet a concessione Auctoritatis municipalis?), sed tantum tribuisse portionem subsidii, quod pro quolibet mense Municipium solvebat Ecclesiae S. Archangeli. Iamvero hoc subsidium seu pensionem pro rerum hominumque adiunctis mutationi obnoxium esse, et etiam cessare posse id adversarius ipse insinuare videtur ex pensione novis paroeciis assignanda, quae ut obtineretur satis fuisset, ait, victoriam a nostris reportari in comitiis.

Item opponitur Parochum S. Erasmi insudavisse et alsisse ut subsidium a Municipio obtineret, atque ex ipsius labore ingenti sane et assiduo praemium habuisse Parochum S. Archangeli. Verum Parochus S. Archangeli non praemium tulit, sed id tantum obtinuit, ut sibi totum, quod suum erat, retineret et cessaret ab onere sibi imposito, et a quasi quodam suo damno.

III. Postremo non omnino silendum esse censemus in hac causa de ratione aequitatis, quam, ut ait clarus iurisconsultus neapolitanus, Card. Tuschius *(Concl. 312, n. 4, 34)* iudex semper prae oculis habere debet tamquam lapidem angularem: « In omnibus causis, ad rem docet

Reiff. *(Ius. Can. Lib. I, Tit. II, § XVI, n. 415)* potior debet esse ratio aequitatis, quam stricti iuris: desumitur haec regula ex l. *Placuit c. de Iudiciis,* ibi: *Placuit in omnibus rebus praecipuam esse iustitiae aequitatisque scriptae, quam stricti iuris rationem*: Et l. In omnibus ff. de Reg. Iur. ibi: « *In omnibus quidem, maxime tamen in iure, aequitas spectanda est* ». Et l. Quod si Ephesi § *Interdum*, ff. De eo, quod certo loco etc. ibi: « *In summa aequitatem ante oculus habere debet iudex* ». Qui textus quotidie allegatur ad hoc, quod iudex debeat habere aequitatem ante oculos: et idem habetur in cap. Ex parte 13 *de Offic. Deleg.*, ibi: *Et in causa iuxta iuris aequitatem procedere.* Unde ubi sunt diversae opiniones, semper opinio magis aequa attendi debet,.. Iamvero aequum non est quod Ecclesia matrix ex eodem cespite et ob eamdem rationem minus accipiat quam filiana, aequum omnino non est ut Ecclesia matrix adhuc ferat diminutionem proprii subsidii, postquam Ecclesia filiana idem vel fere idem subsidium obtinuit.

Quibus omnibus, tum quod factum, tum quod ius spectat, perspectis ac mature perpensis:

Christi nomine invocato, solumque Deum prae oculis habentes, Nos infrascripti Auditores, pro Tribunali sedentes, ad propositum dubium definitive respondemus: Negative ad utramque partem, statuentes praeterea expensas esse compensandas inter partes.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris tribunalium, ad quos spectat, ut executioni mandent hanc sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam sacrorum canonum, et praesertim *cap. 3, sess. XXV, de Reform. Concilii Tridentini,* iis adhibitis mediis executivis et coercitivis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis extitura sint.

Romae, die 22 Ianuarii 1910.

Ioanhes Prior.
L. ✠ S. Aloysius Sincero. *Ponens.*
Ioseph Mori.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

II.

PARISIEN.

NULLITATIS MATRIMONII - ALEXANDRI-BAL.

Regnante feliciter Pio PP. X, Pontificatus Dominationis suae anno septimo, die 26 februarii anno 1910, RR. PP. DD. Seraphinus Many, Franciscus Heiner et Ioannes Prior, Auditores de Turno, in causa Parisiensi - Nullitatis Matrimonii - *instante pro appellatione Defensore Vinculi Parisiensi adversus sententiam Curiae Parisiensis, inter Catharinam Alexandri, repraesentatam per Procuratorem Nazarenum Ferrata, Advocatum, et Georgium Bal contumacem, interveniente et disceptante in causa Vinculi Defensore ex officio, sequentem definitivam tulerunt sententiam.*

Die 30 Martii 1875 Catharina Alexandri et Georgius Bal in Ecclesia parochiali dicta « S. Honoré d'Eylau », Parisiis, matrimonium contraxerunt; dicebatur autem Catharinam non libere in matrimonium consensisse, sed sub influxu matris. Revera matrimonium tristes exitus habuit. Brevi coniuges ab invicem de facto discesserunt, et anno 1883, sic dictum divortium civile petitum et pronunciatum fuit. Anno autem 1908, Catharina Alexandri matrimonium coram Curia Archiepiscopali Parisiensi impugnavit uti nullum ex capite vis et metus, et sententiam suae libertati faventem obtinuit. A qua sententia cum Vinculi Defensor Parisiensis ad H. S. O. appellaverit, hic, ad instantiam Catharinae Alexandri, absente altera parte contumaci, sacra autem matrimonii iura tuente Defensore Vinculi, concordatum est dubium, ut sequitur:

« *An constet de nullitate matrimonii in casu* ».

Cui dubio RR. PP. DD. Auditores respondendum censuerunt:

« *Affirmative* ».

In iure, celebre extat in Corpore Iuris Caput *Cum locum, 14, De Sponsalibus*, in quo haec dicuntur: « Cum locum non habeat consen- « sus, ubi metus vel coactio intercedit, necesse est, ut ubi assensus « cuiusque requiritur, coactionis materia repellatur. Matrimonium autem « solo consensu contrahitur; et ubi de ipso quaeritur, plena debet secu- « ritate ille gaudere, cuius est animus indagandus, ne per timorem dicat « sibi placere quod odit, et sequatur exitus, qui de invitis solet nuptiis « provenire ». Similia leguntur in cap. *Veniens, 15, eod. tit.*: « Manda- « mus quatenus, si inveneris quod primam post fidem praestitam cogno- « verit, ipsum cum ea facias remanere; alioquin secundae (nisi metu « coactus qui posset in virum constantem cadere eam desponsaverit)

« adhaerere facias ut uxori ». Quae loca Doctores interpretantes dicunt, saltem de iure ecclesiastico, metum esse impedimentum dirimens matrimonium, si sit gravis, etiam tantum relative, iniustus, et in ordine ad extorquendum consensum matrimonialem incussus; quod extendunt etiam ad metum reverentialem, id est, ad metum quo reformidamus indignationem eius, in cuius potestate constituti sumus, modo tamen accedat aliquid aliud, v. g., preces importunae et instantissimae, iurgia, vexationes etc., ita ut metus sit revera gravis. Quo in sensu, saepius S. Congregatio Concilii matrimonium nulliter contractum fuisse declaravit.

In facto, omnia haec elementa in celebratione matrimonii de quo agitur concurrunt: quod facile demonstratur, habita prae oculis Instructione Congregationis S. Officii, feria IV, die 20 iunii 1883: « Con- « siderandum est, utrum qui de illata vi metuve accusantur, patria « potestate et auctoritate pollerent, an qui vim metumve passi sunt, « nullatenus iisdem subiecti fuerint; quae ratio vis inferendae, magnane « ex matrimonio propriae domui utilitas aut decus obventurum; quae « indoles inferentium, quae conditio, qui mores; qua ratione familiam « regere consueverint; utrum ad iracundiam et violentiam ita essent « proclives, ut facile quod minabantur perficerent, et animo ita essent « duro atque obstinato, ut a nemine sibi contradici aut consiliis suis « impedimenta obiici paterentur..... Ratio habenda erit primum sexus « personae, quae violentiam passa dicitur; facilius enim animus puellae « commovetur quam viri; deinde aetatis, educationis, indolis, utrum « nempe mitis ac timida fuerit, an fortis et constans; qua ratione in « familia vivere consueverit, utrum sub custodia et vigilantia parentum, « ita ut ab eorum imperio semper et in omnibus penderet ».

Ex una parte, Domina Alexandri, mater puellae, omnino et absolute matrimonium illud volebat; propter enim prodigalitatem viri, qui minister erat in Romania, propter ingentes sumptus quibus uterque coniux indulgebat, et varias alias causas, fortunae domus non tantum periclitabantur, sed etiam quasi iam in totum deperditae erant. Huic autem ruinae praesto erat certum remedium, nempe matrimonium filiae cum Georgio Bal, iuvene ditissimo, qui non tantum statum puellae erigeret in melius, sed etiam toti familiae, et praesertim matri, large subveniret. Unde tanto fortius mulier ambitiosa matrimonium illud cupiebat, quanto vehementius timebat, ne ruina domus publice innotesceret, et ipsa, e statu deiecta, in Romaniam aut Moldaviam regredi cogeretur.

Ex altera parte, Catharina Alexandri, puella octodecim annos nata, mitis, timida, non minus absolute matrimonium illud abhorrebat, tum

quia ab alio amore, et quidem a pluribus annis, praeoccupata erat, nempe in iuvenem concivem suum, Alexandrum Stériadi, cum quo etiam se desponsatam putabat, tum quia Georgius Bal, tunc praesertim temporis, indecora et turpi facie erat, quo fiebat ut eius aspectus puellae, imo omnibus, ut dicunt testes, fastidium generaret.

Hanc igitur renitentis puellae voluntatem frangere et illam ad sua vota adducere omnino sibi proposuit mater; erat enim, qualem eam inducunt omnes testes, imperiosa mulier, quae, fere semper absente viro, omnem in domo auctoritatem, maternam et paternam exercebat (sunt verba Catharinae Alexandri in sua depositione), nec quemquam sibi non plene subiectum ferre poterat. Unde ad propositum finem attingendum, nihil intentatum reliquit; prius enim amovit Alexandrum Stériadi, filiae sponsum, cui, ut in Romaniam rediret ad parandam sibi fortunam, persuasit; deinde Georgium Bal accersivit et in domum introduxit; cum autem ab ipsis primis initiis, filiam suam his nuptiis reluctantem reperisset, huius voluntatis flectendae media excogitavit et adhibuit; proposuit enim puellae miserandum familiae statum, proximam ruinam, imminentem e statu deiectionem, regressum in Romaniam; unicum autem remedium, nimirum nuptias cum Georgio Bal; quae ratiocinia cum in irritum abirent, alia media excogitavit; hinc frequentes obiurgationes, graves reprehensiones, continua iurgia.

Nec tamen flectebatur puella; unde quoties in conspectum Georgii adducebatur, austera semper et frigida remanebat; non audebat quidem intimos animi sensus, a Georgio alienos et aversos, exterius verbis aut gestibus pandere, quia mater vigilantissima numquam eam cum Georgio solam relinquebat; sed, quod solum in eius potestate erat, frigida perstabat. Quod etiam animadvertit Georgius, ut ipse coram Iudice testatus est.

Hinc, post illos congressus, mater filiam carpebat, obiurgabat et etiam verberabat; quod testes omnes, quasi rem in familia notissimam, referunt; nec deest testis oculatus, nempe Ioannes Duca, qui filiam coram se a matre verberatam refert. « Il y avait des discussions conti- « nuelles, des pleurs; la mère a donné une gifle en ma présence à sa « fille. Sans doute, toutes ces discussions n'étaient provoquées que par « cette histoire du mariage ». Et eo magis patiebatur puella, quod neminem haberet ad quem recurrere posset; pater enim eius erat in Romania, et ceteroquin eadem consilia fovebat, quae mater eius; soror eius natu maior longe aberat, nimirum in civitate Valenciennes; soror eius minor adhuc puellula erat, nec ei ullo modo opem ferre poterat.

Et haec repugnantia perduravit usque ad matrimonium; hoc dicunt

passim testes, v. g. Sacerdos Vigneron, Domina Oettinger; ceterum hoc erat quasi factum notorium; die enim matrimonii, ut referunt testes, puella videbatur quasi victima ad sacrificium ducta; hanc esse tristem etiam sponsus Georgius animadvertit; qua tristitia plus minusve omnes circumstantes afficiebantur; unde dicebat quaedam famula domus, has non esse nuptias, sed potius officium funebre: « On se serait cru à un « enterrement ». Verum est puellam coram sacerdote consensum matrimonialem expressisse, ut ipsa fatetur; sed hunc consensum non edidit, nisi quia, in hoc extremo momento constituta, non habebat amplius quo se verteret; expressit quidem consensum, sed sub influxu illius metus illiusque moralis coactionis, qua per plures menses oppressam se senserat. Unde etiam Georgius Stériadi, frater Alexandri, prioris Catharinae sponsi, ad matrem, Dominam Alexandri, epistolam gravibus increpationibus et obiurgationibus plenam scripsit, ut illi fidem erga fratrem violatam exprobraret; quod ipse sic testatur: « J'insiste sur le fait, que ce « mariage avec M. Bal a été fait contre le gré de la jeune fille, par suite « de la pression de la mère. J'en ai été à ce point touché et révolté « que j'ai écrit à cette époque une lettre violente à la mère, lettre regret- « table sans doute, mais excusable à cause du chagrin qu'éprouvait « mon frère de ce manque de parole ». Quod etiam supponit notissimum in familia fuisse praefatum matrimonium non libere, sed coacte, a puella contractum fuisse.

Hoc pariter, vix contracto matrimonio, luctuose simul et manifeste rei monstravit eventus. Animi enim aversio, quam Catharina conceperat erga sponsum suum, non solum non deminuta est, sed etiam tanto magis crevit, quanto melius nova uxor intellexit quid esset matrimonium; unde, ut ambo coniuges testantur, Catharina a reddendo debito coniugali abhorrebat, non propter conscientiam (putabat enim se legitime nuptam esse), sed propter fastidium et repugnantiam erga virum, quam superare non poterat. Inde, ut passim referunt testes, increpationes, obiurgationes, gravia iurgia, verbera aliaque huius generis, ita ut, etiam decurrente primo nuptiarum anno, vir voluerit instituere separationem ab uxore; a quo hac tantum ratione deterritus fuit, quod inde omnium admirationem et scandalum timuerit, ut ipse refert. Quae tamen separatio, crescente in dies discordia inter coniuges, post decem circiter et octo menses, de facto instituta est; et tandem sic dictum divortium civile petitum et pronunciatum.

Et haec omnia ex actis et allegatis bene probata remanent. Verum quidem est plerosque testes esse tantum ex auditu; sed haec animadvertenda:

1.° Cum, propter causam infra afferendam, accusatio matrimonii nonnisi post triginta tres annos a tempore celebrati matrimonii proposita fuerit, mirum non est, in tam longo temporis intervallo, multos testes oculatos mortuos esse; sic mortui sunt pater et mater actricis, ambae eius sorores, maritus sororis maioris, filius huius sororis seu nepos actricis, prior sponsus actricis, scilicet Alexander Stériadi; sic etiam mortuae sunt hae duae famulae, quae quinquaginta annos degerant in domo Alexandri et quasi de familia erant;

2.° Licet plerique testes qui in causa deposuerunt, sint tantum de auditu, plenam tamen fidem merentur, tum quia agitur de re, quae in familia notissima erat (quod etiam notat testis Carolina Bouvard), cum Domina Alexandri, mater puellae, etiam praesentibus cognatis aut amicis filiam increparet et verberaret, tum quia plerique hi testes omnia praedicta facta audierunt vel ab ipsa actrice, aut eius matre, vel a testibus oculatis, praesertim a duabus illis famulis, quae tot annos in familia degerant; quae quidem facta audierunt tempore non suspecto, scilicet toto tempore quod intercessit a die celebrati matrimonii usque ad annum 1907, quo primum Catharina Alexandri dubitare coepit de valore sui matrimonii;

3.° Nec tamen desunt testes oculati, nimirum testis Ioannes Duca, qui propriis oculis vidit puellam a matre coram se verberatam; et inter testes oculares iure meritoque referri potest Domina vidua Oettinger, mulier sexaginta quinque annos nata, quae filia erat unius ex praefatis famulis et continuam cum familia Alexandri necessitudinem fovebat.

Nec dicatur actricem Catharinam Alexandri suspicionem incurrere malae fidei, cum tot annis distulerit matrimonii accusationem. Ratio enim, cur ita distulerit, est in promptu: ignoravit enim matrimonii sui nullitatem usque ad annum circiter 1907, quo, cum interesset concioni catechisticae in Ecclesia S. Honorati, Parisiis, audivit explanationem impedimentorum dirimentium matrimonium, et, in specie, impedimenti vis et metus; qua notitia perculsa, adiit Sacerdotem Vigneron, cuius consiliis utebatur; qui cum peritum consuluisset, et etiam huc Romam consulendi causa venisset, concludit causam de nullitate matrimonii Catharinae Alexandri utiliter proponi posse coram iudice ecclesiastico; quod et statim factum est. Haec autem omnia testatur ipse Sacerdos Vigneron, cui concinit Catharina.

Quibus omnibus consideratis et sedulo perpensis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores, pro Tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, confirmata sententia Curiae Archiepisco-

palis Parisiensis, decernimus, declaramus et definitive pronunciamus: « *Constare de nullitate matrimonii inter Catharinam Alexandri et Georgium Bal* » et sic proposito dubio respondemus; statuentes praeterea eamdem Catharinam Alexandri ad omnes iudicii expensas teneri.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris Tribunalium, ad quos spectat, ut executioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam sacrorum canonum, et praesertim *cap. 3, sess. XXV, De Reform.*, Concilii Tridendini, iis adhibitis executivis et coercitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis extitura sint.

Die 26 Februarii 1910.

Seraphinus Many, *Ponens.*

L. ✠ S. Franciscus Heiner, *Auditor de Turno.*

Ioannes Prior.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

SECRETARIA STATUS

EPISTOLA

AD R. P. D. ARTURUM STANISLAUM TOUCHET, EPISCOPUM AURELIANENSEM, OB DEVOTIONIS OBSEQUIUM BEATISSIMO PATRI EXHIBITUM DIE ANNIVERSARIA RECURRENTE EX QUO IOANNA DE ARC IN NUMERUM BEATORUM ADSCRIPTA EST.

C'est avec une toute particulière satisfaction que le Saint-Père a reçu la lettre que Votre Grandeur Lui a adressée à l'occasion de l'anniversaire de la Béatification de Jeanne d'Arc. L'année qui s'achève a été une année de labeurs et de souffrances. Mais, à la suite de Son Divin Fondateur, c'est bien là le rôle et la destinée de l'Eglise ici-bas que d'aller au triomphe à travers les douleurs de la Croix. Pour la Bienheureuse Jeanne également, le Calvaire a précédé la gloire. Et Sa Sainteté fait des vœux ardents pour que la protection de la glorieuse Héroïne d'Arc soit le gage de plus en plus assuré du renouvellement de la Foi dans votre bien-aimée Patrie. Parmi les moyens de ce renouvellement, le Saint-Père Se plaît à encourager la forme d'Apostolat que, sous l'inspiration de votre puissante Protectrice, vous vous efforcez de promouvoir dans votre Diocèse, et, avec vous, Il se réjouit des heureux résultats dont vous Lui faites part et qui sont le fruit de cet Apostolat.

Du meilleur de Son cœur, le Saint-Père vous accorde, ainsi qu'au Chapitre de votre Cathédrale, au clergé et aux fidèles de votre Diocèse la Bénédiction Apostolique.

Je vous prie d'agréer, Monseigneur, l'expression de mes sentiments très dévoués en Notre-Seigneur.

Le 27 Avril 1910.

L. ✠ S.

R. Card. Merry del Val,
a Secretis Status.

COMMISSIO DE RE BIBLICA

DE AUCTORIBUS ET DE TEMPORE COMPOSITIONIS PSALMORUM.

I. Utrum appellationes *Psalmi David, Hymni David, Liber psalmorum David, Psalterium Davidicum*, in antiquis collectionibus et in Conciliis ipsis usurpatae ad designandum Veteris Testamenti Librum CL psalmorum; sicut etiam plurium Patrum et Doctorum sententia, qui tenuerunt omnes prorsus Psalterii psalmos uni David esse adscribendos, tantam vim habeant, ut Psalterii totius unicus auctor David haberi debeat?

Resp. Negative.

II. Utrum ex concordantia textus hebraici cum graeco textu alexandrino aliisque vetustis versionibus argui iure possit, titulos psalmorum hebraico textui praefixos antiquiores esse versione sic dicta LXX virorum; ac proinde si non directe ab auctoribus ipsis psalmorum, a vetusta saltem iudaica traditione derivasse?

Resp. Affirmative.

III. Utrum praedicti psalmorum tituli, iudaicae traditionis testes, quando nulla ratio gravis est contra eorum genuinitatem, prudenter possint in dubium revocari?

Resp. Negative.

IV. Utrum, si considerentur Sacrae Scripturae haud infrequentia testimonia circa naturalem Davidis peritiam, Spiritus Sancti charismate illustratam in componendis carminibus religiosis, institutiones ab ipso conditae de cantu psalmorum liturgico, attributiones psalmorum ipsi factae tum in Veteri Testamento, tum in Novo, tum in ipsis inscriptionibus, quae psalmis ab antiquo praefixae sunt; insuper consensus Iudaeorum, Patrum et Doctorum Ecclesiae, prudenter denegari possit praecipuum Psalterii carminum Davidem esse auctorem, vel contra affirmari pauca dumtaxat eidem regio Psalti carmina esse tribuenda?

Resp. Negative ad utramque partem.

V. Utrum in specie denegari possit davidica origo eorum psalmorum, qui in Veteri vel Novo Testamento diserte sub Davidis nomine citantur, inter quos prae ceteris recensendi veniunt psalmus II *Quare fremuerunt gentes;* ps. XV *Conserva me, Domine;* ps. XVII *Diligam te, Domine, fortitudo mea;* ps. XXXI *Beati quorum remissae sunt iniquitates;* ps. LXVIII *Salvum me fac, Deus;* ps. CIX *Dixit Dominus Domino meo?*

Res. Negative.

VI. Utrum sententia eorum admitti possit qui tenent, inter psalterii psalmos nonnullos esse sive Davidis sive aliorum auctorum, qui propter rationes liturgicas et musicales, oscitantiam amanuensium aliasve incompertas causas in plures fuerint divisi vel in unum coniuncti; itemque alios esse psalmos, uti *Miserere mei, Deus*, qui ut melius aptarentur circumstantiis historicis vel solemnitatibus populi iudaici, leviter fuerint retractati vel modificati, subtractione aut additione unius alteriusve versiculi, salva tamen totius textus sacri inspiratione?

Resp. Affirmative ad utramque partem.

VII. Utrum sententia eorum inter recentiores scriptorum, qui indiciis dumtaxat internis innixi vel minus recta sacri textus interpretatione demonstrare conati sunt non paucos esse psalmos post tempora Esdrae et Nehemiae, quinimo aevo Machabaeorum, compositos, probabiliter sustineri possit?

Resp. Negative.

VIII. Utrum ex multiplici sacrorum Librorum Novi Testamenti testimonio et unanimi Patrum consensu, fatentibus etiam iudaicae gentis scriptoribus, plures agnoscendi sint psalmi prophetici et messianici, qui futuri Liberatoris adventum, regnum, sacerdotium, passionem, mortem et resurrectionem vaticinati sunt; ac proinde reiicienda prorsus eorum sententia sit, qui indolem psalmorum propheticam ac messianicam pervertentes, eadem de Christo oracula ad futuram tantum sortem populi electi praenuntiandam coarctant?

Resp. Affirmative ad utramque partem.

Die autem 1 Maii 1910, in audientia utrique Rmo Consultori ab actis benigne concessa, Sanctissimus praedicta responsa rata habuit ac publici iuris fieri mandavit.

Romae, 1 Maii 1910.

Fulcranus Vigouroux, P. S. S.
Laurentius Janssens, O. S. B.
Consultores ab actis.

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DEI RITI

Il giorno 24 del corrente mese di Maggio, nel Palazzo Apostolico Vaticano, avrà luogo la Congregazione Preparatoria dei Sacri Riti sopra le virtù in grado eroico del Venerabile Antonio Maria Giannelli, Vescovo di Bobbio e Fondatore delle Figlie della Beata Vergine dell'Orto.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Sua Santità, con biglietto della Segreteria di Stato e con Breve, si è degnata di nominare:

15 Marzo 1910. — L'Emo Sig. Cardinale Domenico Ferrata, Protettore dell'Istituto delle Suore Riparatrici del Sacro Cuore del Perù.

7 Maggio 1910. — Il medesimo Emo, Protettore dell'Istituto delle Figlie di S. Francesco di Sales.

Vescovi assistenti al Soglio:

31 Gennaio 1910. — Mons. Giuseppe Altenweisel, Vescovo di Bressanone (Brixen).

18 Marzo. 1910. — Mons. Giuseppe Doubrava, Vescovo di Königgrätz.

MAGGIORDOMATO DI SUA SANTITA

NOMINE

La Santità di nostro Signore, con biglietto di S. E. Rma Mons. Maggiordomo, si è degnata di nominare:

Camerieri segreti soprannumerari:

25 Aprile 1910. — Il Rev. D. Lorenzo Richen, dell'archidiocesi di Colonia.

30 Aprile. — Il Rev. D. Vincenzo Misuraca.

— Il Rev. D. Filiberto Maria van den Heuvel, della diocesi di Bois-le-duc.

Cameriere d'onore di spada e cappa soprannumerario:

2 Maggio 1910. — Sig. Adamo Konopka, dell'archidiocesi di Leopoli.

NECROLOGIO.

29 Aprile 1910. — Mons. Guglielmo Pifferi, dei Romitani di S. Agostino, Vescovo tit. di Porfireone e Sacrista di Sua Santità.

7 Maggio 1910. — Mons. Bartolomeo Ortolani, Vescovo di Ascoli Piceno.

SACRA ROMANA ROTA.

PAG.

Neapolitana. - Crediti - *22 ianuarii 1910* 333

Parisien. - Nullitatis matrimonii. - *26 februarii 1910* 348

SECRETARIA STATUS.

EPISTOLAE.

Ad R. P. D. Arthurum Stanislaum Touchet, Episcopum Aurelianensem, ob devotionis obsequium Beatissimo Patri exhibitum die anniversaria recurrente ex quo Ioanna de Arc in numerum Beatorum adscripta est. - *27 aprilis 1910*. 353

COMMISSIO DE RE BIBLICA.

De Auctoribus et de tempore compositionis Psalmorum. - *1 maii 1910* . 354

DIARIUM ROMANAE CURIAE

I. S. Congregazione dei Riti. *Congregazione preparatoria*. 356

II. Segreteria di Stato. *Nomine* . . . . . »

III. Maggiordomato di Sua Santità. *Nomine* . . . . . »

IV. Necrologio. . . . . »
